

SERMAYE PİYASASI SUÇLARINDA YAZILI BA VURU ARTI VE GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

THE PROVISION OF WRITTEN APPLICATION AND JURISDICTION AND COMPETENT COURT OF CAPITAL MARKET CRIMES

DOI: 10.21492/inuhfd.528558

Veysel TOPUZ

Ar. Gör., İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku ABD (veyseltopuz_35@hotmail.com).ORCID: 0000-0002-9831-2816).

Makale Bilgi

Gönderilme: 18/02/2019
Kabul: 12/06/2019

Anahtar Kelimeler

Sermaye Piyasası,
Yazılı, Ba vuru,
Muhakeme art.,
Görevli ve Yetkili
Mahkeme.

Article Info

Received: 18/02/2019
Accepted: 12/06/2019

Keywords

Capital Market,
Written Application,
Judgment Clause,
Duty and Competent
Court.

Özet

Sermaye piyasası, alanın etkin ve caydırıcı, bir hukuk sistemiyle çevrelenmesi bu alanda faaliyet gösteren yerli ve yabancı yatırımcıların korunması ve bunların sayısının arttırılması, bakımından önemli bir gerekliliktir. Bundan dolayı, bu alanda işlenen suçlar bakımından özel bir muhakeme usulü öngörülmesi ve yargılamaların ihtisaslaşması, yargı mercilerinin yapılması, oldukça önemlidir. 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu da bu anlayış üzerine bina edilmeye çalışılmı, t.r. Cumhuriyet savcısı yürütülen soruşturma sırasında Kurul meslek personelinin yararlanabilmesi ve yargılamaların Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenecek ihtisas mahkemelerince yapılması, da bunun göstergeleridir. Ayrıca şirket yetkililerinin haksız yere soruşturma ve kovuşturmaya maruz kalmaları, önlemek adına, kanun koyucu bu alanda işlenen suçların soruşturulması, Kurul tarafından Cumhuriyet Ba savcısı, yazılı, ba vuruda bulunulması, arttırılması, ve böylece Kurul adeta filtre görevi yüklemi tir. Çalışmamızda öncelikle sermaye piyasası hakkında genel açıklamalar, bu alana özgü suçlara olan gereksinim ve Kanunda muhakeme arttırılarak düzenlenen özyazılı, ba vuruları arttırılması ile ilgili doktrindeki tartışmalara değinilmis olup; ardından Sermaye Piyasası Kanununda düzenlenen suçlarda görevli ve yetkili mahkemenin nasıl belirleneceği incelenmiştir.

Abstract

Surrounding the capital market with an effective and dissuasive legal system is an important requirement for the protection and increase of the number of domestic and foreign investors operating in this field. Therefore, it is very important to envisage a special procedure for the crimes committed in this area and to conduct the proceedings by specialized judicial authorities. Capital Market Law numbered 6362 has been aimed to be formed within the framework of this understanding. The fact that the Public Prosecutor could request help from the staff of the Assembly (SPK) during the investigation and that the proceedings were conducted by specialized courts which were determined by the Assembly of Judges and Prosecutors is also indicative. In addition, the legislator has imposed a requirement to submit a written application to the Chief Public Prosecutor by the Board in order to investigate the crimes committed in this area and thus has the duty of filtering the Board. Our study mainly consists of two parts. In the first chapter, we have touched on the general principles related to the crimes regulated under Law No. 6362. We have expressed our opinion and opinions on the doctrine of the written application requirement as a condition of judgment. In the second part, we examined how to determine the duty and competent court for the crimes in SerPK.

I. G R

Ülke ekonomisinin i leyi inde ve sa l,kl, büyümenin gerçekleşme mesinde sermaye piyasas, alan, özel bir önem ta ,makta olup, finansal piyasalar,n temel bir parças, haline gelmi tir¹. Yerli ve yabanc, yat,r,mc,lar,n piyasaya olan güvenlerini sa layabilmek ve yat,r,mc,lar,n say,s,n, art,rabilmek en ba ta sermaye piyasas, alan,n, etkin ve cayd,r,c, bir hukuk sistemiyle korunmas,na ba l,d,r. Piyasa bozucu eylemlerin etkin ve h,zl, ekilde cezaland,r,lmaz, yat,r,mc,lar,n bu alana duydu u güvenin do rudan artmas,n, sa layaca ,ndan dolayı,s,yla h,zl, bir ekonomik geli menin de önü aç,lacakt,r.

fade edelim ki teknoloji dünyas,nda ve mobil bankac,l,k alan,nda ya anan h,zl, geli meler bu alanda i lenen suçlar,n say,s,n, bir hayli art,rm, , bunlarla zaman,nda ve h,zl, mücadele edilmesi bir zorunluluk haline gelmi tir². Kanun koyucu; bu alanda i lenen suçlar,n teknik ve hususi niteli ini göz önünde bulundurarak, sermaye piyasas, alan,nda faaliyet gösteren gerçek ve tüzel ki ilerinin itibar,n, korumak ve yat,r,mc,lar,n say,s,n, art,rabilmek gayesiyle bu suçlara ili kin bir tak,m özel muhakeme kurallar, öngörmü tür³. Bu suçlar,n önlenmesi ve piyasalara olan güvenin sars,lmamas, ad,na bu fiillerin h,zl, ekilde soru turma ve kovu turmalar,n,n yap,lmas, elzemdir.

Sermaye Piyasas, Kanununda düzenlenen suçlar temelde iki nitelik arz eder. Baz, suçlar sermaye piyasalar,n,n kendine özgü yap,s,ndan kaynaklanan bu alana özgü suçlard,r. Bunlar *öbilgi suiistimali* (içeriden ö renenlerin ticareti, m. 106), *piyasa dolandır,c,l, ,* (bilgi yahut i leme dayal, manipülasyon, m. 107) ile *usulsüz halka arz ve izinsiz sermaye piyasas, faaliyetinde bulunma* (m. 109) suçlar,d,r. Kanunda bulunan di er suç tipleri ise TCK'da yer alan genel nitelikteki suç tiplerinin sermaye piyasas, alan,nda ortaya ç,kan görünüm ekileridir⁴.

Bu alanda i lenen suçlar,n özel ve teknik niteli i gere i kanun koyucu hem yap,lacak soru turmalar bak,m,ndan yaz,l, ba vuru art, getirmi hem de yarg,lamalar,n ihtisasla m, mahkemelerce yap,laca , hususunda hüküm sevk etmi tir. Çal, mam,zda, konumuzla ba lant,s, sebebiyle hem yaz,l, ba vuru art,na ili kin doktrindeki tart, malar, hem de bu alanda i lenen suçlarda görevli ve yetkili mahkeme tayininin nas,l yap,labilece ini Hakimler ve Savc,lar Kurulu ve yarg, kararlar,n, dikkate almak suretiyle inceleyece iz.

II. SERMAYE P YASASI, BU ALANA ÖZGÜ SUÇLARA OLAN GEREKS N M ve MUHAKEME ARTI OLARAK YAZILI BA VURU

A. Genel Olarak

Ülke ekonomisinin i leyi inde ve sa l,kl, bir büyümenin gerçekleşme mesinde finansal piyasalar,n düzen ve disiplinli i leyi i, önemli bir yere sahiptir. Özellikle sermaye piyasas, türlerinden birisi olan borsa i lemlerinin i leyi i, devletlerin ekonomik gücünü göstermesi ve yat,r,mc,lar,n bu alana çekilmesi bak,m,ndan önemli bir göstergedir⁵. Sermaye piyasalar,, pay senedi, tahvil gibi orta ve uzun vadeli menkul k,ymetlerin sat,ld, , yerlerdir⁶. Bu nedenle döviz piyasas, ve alt,n piyasas, ile ülkenin mali piyasas,n,n önemli bir bölümünü olu turmaktadır⁷.

1981 y,l,nda ç,kar,lan 2499 say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu ile tasarruflar,n menkul k,ymetlere yat,r,larak halk,n iktisadi kalk,nmaya etkin ve yayg,n bir ekilde kat,lmas,n, sa lamak ve sermaye piyasas,n,n güven, aç,kl,k ve kararlı,k içinde çal, mas,n,, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlar,n,n korunmas,n, düzenlemek ve denetlemek amac,yla Sermaye Piyasas, Kurulu kurulmu tur⁸. 06/12/2012 tarihli ve 6362 say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu ile 2499 say,l, Kanun yürürlükten kald,r,lm, ve yeni Kanun'un 117 ila 136. maddeleri aras,nda Kurul'un görev, yetki ve sorumluluklar,na ili kin ayr,nt,l, düzenlemeler yap,lm, t,r.

Kurul, Kanunla kendisine verilen yetki çerçevesinde sermaye piyasas, kurumlar,na, sermaye piyasas, araçlar,n,n, ihraç ve halka arz, ile borsada i lem görmesine, sermaye piyasas,n,n güvenilir, effaf, etkin, istikrarlı,, adil ve rekabetçi bir ortamda i leyi inin ve geli mesinin sa lanmas,na, yat,r,mc,lar,n hak ve menfaatlerini korumaya

¹ MEM , Tekin/ TURAN, Gökçen, Sermaye Piyasas, Hukuku, 3. Bask,, Ankara: 2017, Seçkin Yay,nc,l,k, s. 27-28; GÜNDO DU, Aysel, Sermaye Piyasas, Hukuku, Kavram-Uygulama-Yap,, Seçkin Yay,nc,l,k, 3. Bask,, Ankara Eylül 2018, s. 19; FOX, Merritt/ GLOSTEN, Lawrence R./RAUTERBERG, Gabriel V., Stock Market Manipulation and Its Regulation, Yale Journal on Regulation, Vol. 35, (67) 2018, p. 69.

² L N, C. W. Tom: The New Market Manipulation, Emory Law Journal, Vol. 66, 2017, s. 1253. New York Borsas,nda ya anan ve öthe flash crash'ö olarak isimlendirilen olayla ilgili bkz. L N, s. 1259-1262.

³ Bu alanlar,n etkin ekilde korunabilmesi, soru turmalar,n ve kovu turmalar,n süratli biçimde yap,labilmesi ayr,ca irketlerin haks,z yere soru turma ve kovu turmaya maruz kalmas,n, önleyerek onlar,n ticari itibarlar,n,n muhafazas, ancak baz, özel muhakeme usulleri öngörölmek suretiyle sa lan,r. Bkz. EV K, Ali Hakan, Sermaye Piyasas, Araçlar,n,n De erini Etkileyebilecek Aldat,c, Hareketler Yapma (Manipülasyon) Suçlar,, Seçkin Yay,nc,l,k, Ekim 2004, s. 23-24.

⁴ YEN DÜNYA, Caner: Sermaye Piyasas, Kanununda Düzenlenen Suç ve Kabahatlere li kin Genel Prensipler, in: pek Yolu Canlan,yor: Türk-Çin Hukuk Zirvesi Konferans Bildiri Kitab,, (Genel Prensipler), Nisan 2013, s. 89.

⁵ YEN DÜNYA, Genel Prensipler, s. 85; BAYINDIR, Sinan, Türk Sermaye Piyasas, Hukukunda Manipülasyon Suçu, (Manipülasyon), Beta Yay,nlar,, Nisan 2011, s. 21 vd; SADAK, Murat, Sermaye Piyasas, Hukukunda Örtülü Kazanç Aktar,m, Suçu, Legal Yay,nc,l,k, stanbul: 2016, s. 33-34.

⁶ SEY DO LU, Halil, Ekonomik Terimler Sözlü ü, Güzem Can Yay,nlar,, Haziran 2002, s. 552.

⁷ SA LAM, Serkan, Sermaye Piyasas, Hukuku ve Piyasa Dolandır,c,l, , Suçu, stanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens., Yay,mılanmam, Yüksek Lisans Tezi, stanbul 2018, s. 14.

⁸ www.spk.gov.tr (e.t 08/01/2019)

yönelik düzenlemeler yapmaktadır.⁹ Kanunda; kurulun yetkilerini, düzenleyici i lemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanaca , belirtilmektedir. Düzenleyici i lem niteli indeki yönetmelik ve tebli ler, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e konulmaktadır. Kurulun kamuoyunu ilgilendiren kararlar, ise Kurul bülteni ile kamuya duyurulmaktadır.¹⁰ (m. 128/2)

B. Sermaye Piyasalar,na Özgü Suçlara Olan Gereksinim

Doktrinde, sermaye piyasas, hukukunda cezai yapt,r,ma müracaat,n gerekli olup olmad, ; medeni hukuk, ticaret hukuku ya da idare hukuku yapt,r,mlar,n,n yeterli olup olamayaca , tart, ,lm, t,r¹¹.

Müelliflerden; *Evik*, devletin sermaye piyasas, hukuku ekseninde yasal düzenlemelere gitmesini, belirli faaliyetlerde bulunmas,n, ekonomik kolluk kapsam,nda de erlendirmektedir¹². *Tan*; ekonomik kolluk kavram,n, Anayasal s,n,r,lar, belirlenen ekonomik kamu düzeninin kurulup korunmas,n, amaçlayan özel idari kolluk düzeni olarak tanımlamaktadır¹³. *Yenidünya* ise son çare olarak ceza hukukuna müracaat edilmesinin gereklili ini ifade etmi tir¹⁴.

Sermaye piyasalar,na hâkim hukuk normlar,na bakt, ,m,zda genelde özel hukuk karakterli olduklar, görülecektir. Bu nedenle sermaye piyasas, alan,n,n bütün yönleriyle ceza hukuku araçlar,yla korunmas, isabetli bir dü ünçe olamaz. Ticaret hukuku, borçlar hukuku veya kamu hukukundan idare hukukunun genel prensipleri mümkün oldu unca öncelikle uygulanmal,; de ilse son çare olarak ceza hukuku kurumlar,na müracaat edilmelidir¹⁵.

Bir anl,k dü ünçe olarak; sermaye piyasas, hukukunun özel hukuk karakteri a ,r bast, , gerekçesiyle¹⁶ Sermaye Piyasas, Kanununda ayr,ca suç ve ceza içeren hükümlere ihtiyaç bulunmad, ,, zira 5237 say,l, TCK'da yer alan suç tiplerinin bu eylemler bak,m,ndan da yeterli olabilece i görü ü ileri sürülebilir. Ancak böyle bir durumda sermaye piyasas, düzenini ihlal eden fiillerin TCK'da yer alan tipik fiillerle örtü medi i müddetçe bu eylemlerin cezas,z kalmas, söz konusu olabilirdi¹⁷.

Somut örnekle aç,klamak gerekirse: 6362 say,l, SerPK'n, 107/1. maddesinde i lem bazl, piyasa doland,r,c,l, , suçu düzenlenmi tir¹⁸. Buna göre; *ösermaye piyasas, araçlar,n,n fiyatlar,na, fiyat de i imlerine, arz ve taleplerine ili kin olarak yanl, veya yan,lt,c, izlenim uyand,r,amak amac,yla al,m veya sat,m yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir de i tirenler veya hesap hareketleri gerçekleş tirenler iki y,ldan be y,la kadar hapis ve be bin günden on bin güne kadar adli para cezas, ile cezaland,r,l,r,lar.ö* lem bazl, piyasa doland,r,c,l, , suçu asl,nda bir nevi TCK m. 157'de düzenlenen doland,r,c,l,k suçuna benzemektedir. T,pk, TCK'n, 157. maddesinde belirtilen suç tipinde oldu u gibi burada da ki iler kand,r,lmakta, al,m-sat,m¹⁹ yapmaya itilmekte ve neticede ma durun zarar,na bir sonuç ortaya ç,kmaktadır. Ancak bu fiil TCK m. 157 aç,s,ndan tipik de ildir. Çünkü TCK m. 157 anlam,nda doland,r,c,l,k suçundan bahsedebilmek için hileli davran, lar,n mutlaka belirli bir kimseye yönelik gerçekle tirilmesi gerekir²⁰. Oysaki piyasa doland,r,c,l, , suçunda fail veya failerin piyasada olu turdu u yapay görüntüye bakarak i lem yapan

⁹ EV K, s. 52- 53; GÜNDO DU, s. 19-20.

¹⁰ Kurulun yetki ve sorumluluklar,na, temel fonksiyonlar,na ili kin ayr,nt,l, bilgi için bkz. <http://www.spk.gov.tr/Sayfa/Index/0/0/2> (e.t.30.12.2018)

¹¹ YEN DÜNYA, Genel Prensipler, s. 87. Sermaye piyasas,nda suç te kil eden eylemler bak,m,ndan eylemin hukuki bir ihtilafa m, yoksa cezai bir soru turmaya m, tabi olaca , iyi belirlenmelidir. Bkz. EGE, lhan/ EGE, Önder, Sermaye Piyasas,nda Yat,r,mc,n,n Korunmas,, Kas,m 2017, Seçkin Yay,nc,l,k, s. 127. CHUN, Kyung- Huun, p. 231

¹² EV K, s. 53. Yazar ekonomik suçta ekonomik ceza anlay, ,ndan vazgeçilmesini isabetli bulmaktadır. Zira sermaye piyasas, alan,nda ya anan h,zl, geli meler, teknolojik ilerlemelerin devam,l, , bu suçlar,n i lenmesini art,r,m, ve bunlar, önlemeye yönelik olarak sadece adli para cezas, uygulanmas, suçla mücadelede yetersiz kalacaktır. Bkz. EV K, s. 215. Sermaye piyasas, suçlar, da ekonomik suçlar kavram, alt,nda yer al,r. Bkz. AKSOY, s. 85. Ekonomik suç kavram, ile ilgili ayr,nt,l, bilgi için bkz. DURSUN, Selman, Bankac,l,k Düzenine Kar , lenen Suçlar, Seçkin Yay,nc,l,k: stanbul 2006, s. 33 vd; SAK N, Sinan, öSermaye Piyasas,nda Manipülasyon Suçuö, International Journal Of Legal Progress, C. 2, Y. 2016, S. 1, s. 36-37; BA AR, Cemal, dare Hukuku Aç,s,ndan Yeni Sermaye Piyasas, Kanununun De erlendirilmesi, in: dare Hukuku Aç,s,ndan Sermaye Piyasas, (Edt: Meltem Kutlu GÜRSEL), s. 44.

¹³ TAN, Turgut, Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri, Ankara: Türkiye ve Orta Do u Amme dairesi Enstitüsü, 1984, s. 129; BA AR, s. 44.

¹⁴ YEN DÜNYA, Genel Prensipler, s. 87.

¹⁵ YEN DÜNYA, Genel Prensipler, s. 87; AKSOY, Zeki, çeriden Ö renenlerin Ticareti Suçu, Seçkin Yay,nc,l,k, Ankara 2018, s. 87-88.

¹⁶ Sermaye piyasas, hukuku art,k ba l, ba ,na ba ,ms,z bir hukuk dal, olarak kabul edilmelidir. Bu hukuk dal, hem özel hukuka hem de kamu hukukuna ili kin düzenlemeler içerd i inden karma hukuk dal, olarak de erlendirilmesi gerekmektedir. Sermaye piyasas, hukuku mevzuat, çerçevesinde sermaye piyasas,na yönelik düzenlemelerin amac, olarak benimsemi oldu umuz liyakat yakla ,m, yerine daha çok kamuyu ayd,mlatma sistemine do ru bir kayman,n olmas, gerekmektedir. Bkz. EV K, s. 56, 57.

¹⁷ YEN DÜNYA, Genel Prensipler, s. 87. Sermaye piyasas, suçlar, ancak sermaye piyasas,nda faaliyet gösterenler taraf,ndan ihlal edilebildi inden genelde özgü suç niteli i ta ,rlar. Bkz. SADAK, s. 35. Sadak her ne kadar bunlar,n özgü suç oldu unu belirtse de kanunda bu suçlar, i leyebilecek ki iler özel faillik vasf,n, haiz olacak ekilde belirtilmedi i için kanaatimce özgü suç olarak de erlendirilemezler. Bu suçlar genel suçlar olup herkes taraf,ndan i lenebilir. Bkz. A KIN, U ur, Sermaye Piyasas,nda Bilgi Bazl, Piyasa Doland,r,c,l, , Suçu, MÜHF-HAD, C. 24, S. 2, Aral,k 2018, s. 697; BAYINDIR, Manipülasyon, s. 103, ÖZGER, Emine Barut, Sermaye Piyasas, Kanununda Manipülasyon Suçu, 2017 Nisan, Adalet Yay,nevi, s. 211.

¹⁸ Piyasa doland,r,c,l, , suçunun yabanc, borsalarda görünüm ekileri hakk,nda(Old and New Market Manipulation) bkz: L N, p. 1280.

¹⁹ Al,m- sat,m i lemlerine ili kin ayr,nt,l, bilgi için bkz. KIRCA, smail, Hukuki Yönüyle Borsa Opsiyon lemleri, Banka ve Ticaret Hukuku Ara t,r,ma Enstitüsü, Ankara 2000, s. 169 vd.

²⁰ GÖKCEN, Ahmet/ BALCI, Murat, Doland,r,c,l,k Suçu (m. 157-159), in: Malvarl, ,na Kar , Suçlar, Ankara 2018, s. 213; B LEN, Mesut, Selçuk Ün v. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yay,mlanmam, Doktora Tezi, Konya 2012, s. 89.

ma durlar,n say,s, belirli de ildir²¹. Bir ba ka ifadeyle piyasa doland,r,c,l, , suçunda hileli hareketler belirli veya belirlenebilir bir ma dur kitlesi hedef al,narak ika edilmemektedir. Ayr,ca TCK m. 157'de öngörülen doland,r,c,l,k suçu zarar suçu olup, failin hileli hareketlerle ma durun iradesini fesada u rat,p maddi yarar elde etmesi gerekir. SerPK'da düzenlenen i lem bazl, piyasa doland,r,c,l, , ise tehlike suçudur, maddi yarar,n elde edilmesi gerekmez²².

I lem bazl, piyasa doland,r,c,l, , suçunda korunan hukuki de er hem bireye ait olan mali haklar hem de milli ekonomidir²³. te bu nedenle bu türden eylemleri cezaland,rmak için sermaye piyasas, alan,na özgü özellik arz eden ve genel suç tiplerinden ayr,lan suçlar ihdas edilmesi isabetli bir dü üncedir.

SerPK'da düzenlenen suçlar temelde iki nitelik arz eder. Baz, suçlar sermaye piyasalar,n,n kendine özgü yap,s,ndan kaynaklanan münhas,r suçlard,r. Bunlar *öbilgi suiistimali*²⁴ (*içeriden ö renenlerin ticareti, m. 106*), *piyasa doland,r,c,l, , (bilgi yahut i leme dayal, manipülasyon, m. 107) ile usulsüz halka arz ve izinsiz sermaye piyasas, faaliyetinde bulunma (m. 109)ö* suçlar,d,r²⁵. Di er grupta yer alan suçlar ise TCK'da düzenlenen daha genel nitelikteki suç tiplerinin sermaye piyasas, alan,nda ortaya ç,kan görünüm ekillerinden ibarettir²⁶. Bu suç tipleri ise unlard,r: *öGüveni kötüye kullanma ve sahtecilik (m.110), örtülü kazanç*²⁷ *aktar,m, (m. 21), yasal defterlerde, muhasebe kay,tlar,nda ve finansal tablo ve raporlarda usulsüzlük (m. 111), s,r saklama yükümlülü ünün ihlali (m. 113)ö*. Belirtelim ki, 6362 say,l, SerPK'da düzenlenen suç tipleri manevi unsur bak,m,ndan kasten i lenebilen suç tipleridir, taksirle i lenen ekillerini kanunda cezaland,r,lmam, t,r²⁸. Zira TCK m. 21 hükmüne göre suçlar kural olarak kasten i lenir ve taksirli i lenen ekillerini istisnai olup kanunun aç,kça suç olarak göstermesine ba l,d,r.

6362 say,l, SerPK'da düzenlenen suçlara dair hükümler, cezan,a ,rl, ,na bak,lmaks,z,n, her zaman TCK'daki hükümlere göre özel norm olarak öncelikle uygulanacaktır²⁹. Ayr,ca ifade edelim ki 30.10.2012 tarihinden önce i lenen ve 2499 say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu kapsam,nda kalan suçlar bak,m,ndan, failin lehine olan kanunun belirlenmesi ad,na önceki ve sonraki yasalar,n tüm yönleriyle incelenerek belirleme yap,lmaz, gerekir³⁰.

Kanun koyucu, sermaye piyasas, alan,nda faaliyet gösteren irketlerin haks,z yere ceza takibat,na maruz kalmalar,n, önlemek, halka aç,k ortakl, a yat,r,m yapan yerli ve yabanc, yat,r,mc,lar,n korunmas,n, sa lamak amac,yla³¹ bu alanda i lenen suçlar,n muhakemesinde genel kurallardan ayr,ks, nitelik ta ,yan özel muhakeme kuralları, öngörmü tür. Bunlardan belki de en önemlisi bu suçlardan dolayı, soru turmaya ba lanabilmesi için Kurul'un yap,paca , yaz,l, ba vuru art,d,r.

C. Sermaye Piyasas, Kanununda Öngörülen Yaz,l, Ba vuru art,n,n De erlendirilmesi

SerPK'da düzenlenen veya at,f yap,lan suçlar,n soru turulmas, özel bir usule tabi tutulmu tur³². Nitekim bu husus Kanunun 115. maddesinde öyle belirtilmi tir: *öKanunda tan,mlanan veya at,fta bulunulan suçlardan dolayı, soru turma yap,lmaz,, Kurul taraf,ndan Cumhuriyet Ba savc,l, ,na yaz,l, ba vuruda bulunulmas,na ba l,d,r. Bu ba vuru muhakeme art, niteli indedir*³³.ö

²¹ Örnek için bkz. YEN DÜNYA, Genel Prensipier, s. 87.

²² A KIN, s. 691; EV K, s. 218.

²³ ÖZGER, s. 32; EV K, s. 159.

²⁴ Ayr,nt,l, bilgi için bkz. YANLI, Veliye, Sermaye Piyasas, Hukuku Çerçevesinde Bilgiye Dayal, Manipülasyon Suçlar,, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 23, 2004, s. 25.

²⁵ SUMER, Ay e, Türk Sermaye Piyasas, Hukuku ve Seçimli Mevzuat, Alfa yay,nlar,, stanbul 1998, s. 95 vd; MEM / TURAN, s. 211.

²⁶ YEN DÜNYA, Genel Prensipier, s. 88; AKSOY, s. 83.

²⁷ Örtülü kazanç hakk,nda ayr,nt,l, bilgi için bkz. ÇET N, Nusret, 6362 Say,l, Kanun'da Yat,r,mc,lar,n Korunmas,, in: 6362 Say,l, Yeni Sermaye Piyasas, Kanunu I , ,nda Sermaye Piyasas, Hukuku Sempozyumu, (Edt. Korkut ÖZKORKUT), Haziran 2013, s. 472.

²⁸ YEN DÜNYA, Genel Prensipier, s. 89; AKSOY, s. 220.

²⁹ AKTA , Murat, Sermaye Piyasas, Kanunu Bak,m,ndan Piyasa Doland,r,c,l, ,(Manipülasyon) Düzenlemesi, Uyu mazl,k Mahkemesi Dergisi, Y. 5, S. 10, Aral,k 2017, s. 11; DURSUN, Selman, 6362 Say,l, Sermaye Piyasas, Kanununun Suçlar ve Kabahatler Hakk,ndaki Yenilikleri Tebli i, 6362 Say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu Sempozyumu, stanbul May,s 2013. Doktrinde AKSOY, TCK m.5 düzenlemesinin sermaye piyasas, suçlar, bak,m,ndan uygulanmamas, gerekti ini zira ekonomik suçlar,n klasik suçlardan farklı,k arz etti ini ifade etmektedir. AKSOY, s. 86.

³⁰ A KIN, s. 706. *öHükümden sonra 30.12.2012 tarihli Resmi Gazetede yay,mlanan ve ayn, gün yürürlü e giren 30.12.2012 gün ve 6362 say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu'nun 139. maddesi ile 30.07.1981 tarihli ve 2499 say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu tümüyle yürürlükten kald,r,l,p 6362 say,l, Kanunla suç te kil eden eylemlerin unsurlar,n,n ve yapt,r,mlar,n,n yeniden düzenlendi inin anla ,lmaz, kar ,s,nda; 5237 say,l, TCK'n,n 7/2. maddesi uyar,nca 2499 say,l, ve 6362 say,l, Kanun'da,r,n bütün hükümleri ayr, ayr, olaya uygulanarak ortaya ç,kan sonuçlar,n birbiriyle kar ,la t,r,lmaz, suretiyle denetime olanak sa layacak biçimde lehe olan yasa hükmünün belirlenmesinden sonra san, ,n hukuki durumunun de erlendirilmesiö gerekti ine ili kin bozma karar,na ra men, 2499 ve 6362 say,l, Kanunlar,n somut olaya ayr, ayr, uygulanarak hangisinin san,k lehine oldu unun tespiti yap,lmadan yaz,l, ekilde hüküm kurulmas,ö (Yarg. 19. C.D., 2017/2307 E., 2017/3332 K., 12.04.2017 T.) <https://karararama.yargitay.gov.tr>*

³¹ MEM / TURAN, s. 34. Ayn, yönde bkz. YETK N, Erdi, Bankac,l,k ve Sermaye Piyasas, Suçlar,na li kin Muhakeme Kurallar,, Gazi Üniv. Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, Y. 2015, Sa. 3, s. 404.

³² Sermaye piyasalar,na yat,r,m yapan yat,r,mc,lar,n kendilerini güvende hissetmesi, olur olmaz sebeplerle haklar,nda cezai soru turma yap,lmamas, gerekir. Aksi bir dü ünce yat,r,mc,lar,n piyasalardan uzak durmas,na neden olur. Bkz. AKSOY, s. 96.

³³ Mülgä 2499 say,l, SerPK'n,n 49. Maddesinde benzer bir düzenleme söz konusu idi. Buna göre; *ö47 nci madde kapsam,na giren suçlardan dolayı, soru turma yap,lmaz,, Kurul taraf,ndan Cumhuriyet savc,l, ,na yaz,l, ba vuruda bulunulmas,na ba l,d,r. Bu ba vuru ile Kurul ayn, zamanda kat,lan s,fat,n, kazan,rö.* Doktrinde Özgen ise, ikayette bireysel yarar gözetilmesine kar ,l,k, talepte bulunup bulunmama hususunda Veyesl TOPUZ

Kanun koyucu ilgili maddenin gerekçesinde *öğerek Sermaye Piyasas, Kanununa ayk,r, hareket edenlerin cezai kovu turmas,na h,z kazand,rmak gerekse Sermaye Piyasas, Kurulu'nun halka aç,k irketler ve di er sermaye piyasas, kurumlar, nezdindeki etkinli ini peki tirmekö* amac,yla özel kovu turma usulünün öngöröldü ünü ifade etmi tir³⁴.

Bu düzenleme sayesinde, fiilin bir suçta vücut verip vermedi i konusunda basit bir üphe dahi bulunmayan hallerde do rudan soru turma yap,lmas,na engel olunmak istenmi tir³⁵. Ayr,ca bu düzenleme ile sermaye piyasalar,n,n hassas dengelerini de korumak amaçlanm, t,r³⁶.

SerPK'n,n 115. maddesinde bulunan öyaz,l, ba vuruö art,n,n hukuki niteli i doktrinde tart, mal,d,r. 6362 say,l, SerPK'n,n 115. maddesinin birinci f,kras,n,n ikinci cümlesinde, yaz,l, ba vuru art,n,n muhakeme art, oldu u belirtilmektedir³⁷.

Doktrinde ceza muhakemesi artlar, dava artlar, ve yarg,lama artlar, olmak üzere ikiye ayr,larak incelenir³⁸. Dava artlar,, suç haberinin ciddi bir mahiyet arz etmesi, fiil ve fail de belli olmas,na ra men, üpheli hakk,nda dava aç,labilmesi için gerekli olan artlar, ifade eder³⁹. Yarg,lama artlar, ise, ceza davas, aç,lm, , kovu turma evresi ba lam, olmas,na ra men yarg,laman,n yap,labilmesi amac,yla gereken artlara denir⁴⁰.

Doktrinde çe itli müellifler, öyaz,l, ba vuruö ifadesinin talep art, olarak anla ,lmas, gerekti ini ifade eder⁴¹. Ancak bu art,n talep olarak nitelendirilebilmesi mümkün de ildir. *Talep* art,nda, yetkili merciin talebiyle savc,l, ,n kamu davas, aç,mas, zorunludur⁴². Ancak Kurulün yapt, , yaz,l, ba vuru üzerine savc,l,k kamu davas, aç,maya mecbur de ildir⁴³, yeterli üphe olu turacak delil elde edilememesi halinde *öCMK m. 172 uyar,nca kovu turmaya yer olmad, ,na dair kararö* verebilir⁴⁴.

SerPK m. 115/1öde yer alan yaz,l, ba vuru art,n,n, *ikâyet* art, olabilece i akla gelse de bu dü ünçe de isabetli bir dü ünçe olmayacaktır. Çünkü takibi ikâyete ba l, olan suçlarda kanun koyucunun bu hususu aç,kça madde metninde belirtmesi gerekmektedir. Oysa SerPK'da yer alan veya at,f yap,lan suçlarda böyle bir düzenlemeye rastlanmamaktadır⁴⁵. Ayr,ca ikâyet hakk,n,n suçtan zarar görene ait oldu u ve Kurumun i lenen suçtan dolayı,

burada kamusal bir yarar gözetildi i için bu ba vurunun CMK'da yer alan muhakeme artlar,ndan ba ,ms,z bir muhakeme art, oldu unu ifade etmektedir. Bkz. ÖZGEN, Eralp, Sermaye Piyasas, Kanununun 49. maddesi le Sermaye Piyasas, Kuruluna Tan,n,n Ba vurma Yetkisinin Talep ve ikâyet Kavramlar, Bak,m,ndan De erlendirilmesi Cumhuriyet Savc,lar,n,n Bu Konudaki Takdir Yetkisi, SPK Yay. Ankara 1998, s. 196 vd.

³⁴ 6362 sa. SerPK m. 115 gerekçesi: *öBu Kanuna tabi ortakl,k, kurulu ve kurumlar,n yetkili ve/veya sorumlular,n,n Kanunu ihlal eden fiillerinin cezaland,r,lmas,nda, ortakl,k ve kurumlar,n her türlü i lem ve faaliyetlerini titizlikle izleyen, inceleyen ve denetleyen Kurulun rolü ve önemi büyüktür. Bu itibarla, Sermaye Piyasas, Kanunu'nda belirtilen cezalar bak,m,ndan "özel bir kovu turma usulü" getirilerek; bu Kanunda yer alan suçlar bak,m,ndan takibat yap,lmas, Sermaye Piyasas, Kurulu'nun Cumhuriyet Ba savc,l, ,na yaz,l, olarak ba vurmas,na ba l, k,l,nm, t,r. Kat,lan s,fat, bak,m,ndan ise, kural olarak kamu davas,na kat,lma istemi yarg,lama makam,n,n olumlu karar,na ba l, ise de; Kurul taraf,ndan yap,lacak ba vuru üzerine kamu davas, aç,lmas, halinde Kurulün kendili inden kat,lan s,fat,n, kazanaca , düzenlenerek, Kurul'un bu Kanunda düzenlenen suçlar bak,m,ndan etkinli i artt,r,lm, t,r. Maddede düzenlenen özel kovu turma usulü ile gerek Sermaye Piyasas, Kanununa ayk,r, hareket edenlerin cezai kovu turmas,na h,z kazand,rmak amaçlanm, gerek Sermaye Piyasas, Kurulu'nun halka aç,k irketler ve di er sermaye piyasas, kurumlar, nezdindeki etkinli i peki tirilmi tir.ö* Bkz. TBMM 24. Yasama dönemi, 3. Yasama y,l,, 337 s,ra say,l, ösermaye piyasas, kanunu tasar,s, ile plan ve bütçe komisyonu raporuö, s. 36. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss337.pdf> (e.t. 31.12.2018)

³⁵ YEN DÜNYA, A. Caner/ CANPOLAT, Can, Sermaye Piyasas, Kanununda Düzenlenen Güveni Kötüye Kullanma Suçu (SPK m. 110/1-3), Bankac,l,k ve Finans Hukuku Dergisi, C. 3, S. 9, Y. 2014, s. 153.

³⁶ YEN DÜNYA, Genel Prensipier, s. 91; SADAK, s. 171. *Sadak* özel bir muhakeme usulünün öngörölmesi durumunu Anayasa'n,n 138/2 maddesine ayk,r,l, , tart, ,labilir hale getirdi ini savunmaktadır. Buna göre öhiçbir organ makam, merci veya ki i yarg, yetkisinin kullan,lmas,nda mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamazö hükmünü içermektedir. Ancak savc,l,k makam, soru turma ba latmak için Kurulün yaz,l, ba vurusuna ihtiyaç duysa da Kurulun yaz,l, talebi ve içeri iyle ba l, de ildir. Bkz. SADAK, s. 171.

³⁷ EV K, s. 210; DURSUN, Selman, Sermaye Piyasas,nda Gerçe e Ayk,r,l,ktan Do an Suçlar, On iki Levha Yay,nc,l,k, stanbul: 2010, s. 133-134. Bankac,l,k Kanunu m. 162/1öde de buradakine benzer bir muhakeme art, öngörölmü tür. Doktrinde *Dursun*, bankalar,n itibar,n,n korunmas,n,n sa lamas, için bu muhakeme art, öngörölmesinin gerekli oldu unu belirtir. DURSUN, Selman, Yeni Bankac,l,k Kanununda Yer Alan Ceza Muhakemesi ve nfaz Hükümleri, Ceza Hukuku Dergisi, Y,l:2, S: 4, Ankara 2007, s. 264.

³⁸ GÖKCEN, Ahmet/ BALCI, Murat/ AL AH N/ Mehmet Emin/ ÇAKIR, Kerim, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yay,nc,l,k: 3. Bask., Ankara 2018, s. 70; CENTEL, Nur/ ZAFER, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Bas., Beta Yay,nc,l,k, stanbul 2018, s. 672 vd; ÜNVER, Yener/ HAKER, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bask., Adalet Yay,nc,l,k: Ankara 2018, s. 94 vd.

³⁹ GÖKCEN/ BALCI/ AL AH N/ ÇAKIR, s. 70; CENTEL/ ZAFER, s. 672; ÜNVER/ HAKER, s. 94.

⁴⁰ GÖKCEN/ BALCI/ AL AH N/ ÇAKIR, s. 92; CENTEL/ ZAFER, s. 672.

⁴¹ ERMAN, Sahir, irketler Ceza Hukuku, (Ticari Ceza Hukuku VII), stanbul 1983, s. 148; EV K, s. 211; *Öztürk-Tezcan-Erdem-Gezer-K,r,t-Özayd,n-Akcan-Tütüncü*, SerPK'da düzenlenen suçlar,n takibinin ikâyete ba l, oldu u hususunda kanunda bir ibare bulunmad, , ve suçun ma duru da Kurul olmad, , veçhile, Kurulün yaz,l, ba vurusunun ikâyet de il, talep art, olarak anla ,lmas, gerekti ini ifade etmektedirler. Bkz. ÖZTÜRK, Bahri/ TEZCAN, Durmu / ERDEM, M. Ruhan / GEZER, Özge S,rma/ KIRIT, Yasemin/ ÖZAYDIN, Özdem/ AKCAN, Esra Alan/TÜTÜNCÜ, Efser Erden, Nazari ve Uygulamal, Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Bask., Ankara 2017, s. 55-56; GÖKCEN/ BALCI/ AL AH N/ ÇAKIR, s. 78.

⁴² AKSOY, s. 239; A KIN, s. 704.

⁴³ SA LAM, s. 97; AKSOY, s. 239.

⁴⁴ *ö2499 Say,l, Sermaye Piyasas, Kanununun 49 uncu maddesi gere ince, ayn, yasan,n 47 nci maddesinde öngörölen suçlar nedeniyle soru turma yap,lmas,n,n Sermaye Piyasas, Kurulu taraf,ndan Cumhuriyet Savc,l, ,na yap,lacak yaz,l, ba vuruyla olanakl, olup yaz,l, ba vuruyla binaen ba lat,lan soru turma sonucunda verilecek kovu turmaya yer olmad, ,na dair karara kar , Sermaye Piyasas, Kurulunun, 5271 say,l, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 173 üncü maddesi gere ince itiraza yetkili oldu u gözetilmeden itiraz,n esastan incelenmesi yerine Sermaye Piyasas, Kurulunun itiraza konu kararda mü teki olarak gösterilmedi inden bahisle itiraz,n reddine karar verilmesi bozmay, gerektirmi tirö (Yarg. 7. CD. 06.02.2008 T., 2007/8269 E., 2008/760 K.) <https://karararama.yargitay.gov.tr>. Ayr,ca bkz. ÖZGEN, s. 195.*

⁴⁵ BAYINDIR, Manipülasyon, s. 133.

Sermaye Piyasas, Suçlar,nda Yaz,l, Ba vuru art, ve Görevli ve Yetkili Mahkeme

do rudan zarar gören olmad, , da göz önüne al,nd, ,nda bunun ikâyet art, olmad, , söylenebilir⁴⁶.

Kanunda bulunan yaz,l, ba vuru art, *özinö* olarak da nitelendirilemez⁴⁷. Savc,n,n dava açmak için yeterli delillere ula m, olup ilgili makamdan bu konuda istemde bulunmas, izin olarak adland,r,l,r. Yaz,l, ba vuruda ise *özinö* art,ndan farklı olarak savc,l,k henüz soru turma i lemlerine ba lamam, dahi olabilir⁴⁸.

Bir k,s,m müellifler ise yaz,l, ba vuru art,n,n *ömüracaatö* olarak anla ,mas, gerekti ini ifade ederler⁴⁹. Kanaatimizce buradaki yaz,l, ba vuru muhakeme art,n, *ömüracaatö* olarak nitelendirebiliriz⁵⁰. *Müracaat; ödevletin belirli makamlar,n,n savc,l,k makam,n, iddianame düzenlemeye mecbur b,rakmayacak ekilde yapt, , bildirim olarak tan,m,lanm, t,r⁵¹.ö* Sermaye piyasas, alan,nda da benzer ekilde Kurul'un yaz,l, ba vurusu üzerine savc,l,k maddi gerçe i ara t,racacak ancak kamu davas,n,n aç,lmas,na gerek görmez ise iddianame düzenlemeyip; kovu turmaya yer olmad, , karar, verebilecektir⁵².

Ayr,ca ifade edelim ki, Kurul'un ba vurusuna ili kin muhakeme art,, sadece SerPK'da düzenlenen ve at,fta bulunulan suç tipleri hakk,nda geçerlidir⁵³. Bu nedenle, SerPK'da düzenlenen veya at,fta bulunulan suçlar d, ,nda ba ka bir suçun i lenmesi halinde Kurul'un yaz,l, ba vurusuna gerek olmad, , gibi Kurul, kanunen kat,lan s,fat,n, da haiz olamayacaktır⁵⁴. Ba vuru, fiile ili kin oldu undan Cumhuriyet Savc,s, yapt, , incelemede, failler ve hukuki nitelme konusunda, Kurul'un belirlemeleriyle ba l, de ildir⁵⁵. Bu sebeple, yap,lan soru turma sonucunda faillerin say,s, art,r,labilir yahut azalt,labilir⁵⁶.

Kanun koyucu; Kurula, suç te kil etmeyen fiillerin gereksiz yere savc,l,k taraf,ndan do rudan soru turulmas,n,n önüne geçilmesi ad,na adeta süzgeç görevi yüklemektedir⁵⁷. Bu aç,dan Kurul'un yaz,l, ba vuruda bulunup bulunmama hususunda takdir yetkisi mevcuttur⁵⁸. Ancak Kurul, haiz oldu u takdir yetkisini keyfilik arz etmeyecek ekilde kullanacak ve yaz,l, ba vuru yap,lmas,nda kamu yarar, varsa bunu gerçekle tirecektir⁵⁹. Aksi halde kurul yetkililerinin TCK m.257'deki görevi kötüye kullanma suçundan⁶⁰ sorumlulu u söz konusu olabilir⁶¹.

Yaz,l, ba vuru ko ulu müracaat ko ulu oldu undan gerek dava aç,ld,ktan sonra gerekse dava aç,lmazdan önce yap,lan yaz,l, ba vurunun geri al,nmas, hukuken mümkün de ildir⁶².

SerPK m. 115/4'e göre, *öbu Kanunda tan,m,lanan veya at,fta bulunulan suçlardan dolayı, yap,lan soru turmada kovu turmaya yer olmad, , karar,n,n verilmesi hâlinde, Kurul bu karara kar , itiraza yetkilidirö*⁶³. CMK m. 173/1 uyar,nca itiraz, *ökarar,n tebli inden itibaren 15 gün içerisinde bu karar, veren Cumhuriyet Savc,s,n,n yarg, çevresinde görev yapt, , a ,r ceza mahkemesinin bulundu u yerdeki sulh ceza hâkimli ine yap,lacakt,r⁶⁴.ö* Bu aç,dan, SerPK'da düzenlenmeyen suçlarla ilgili Cumhuriyet Savc,l,klar,nca verilen kovu turmaya yer olmad, , kararlar,na ili kin Kurul'un itiraz hakk,n,n bulunmad, ,n, ifade etmek gerekir⁶⁵. Zira Kurul bu suçlar dolayı,s,yla do rudan zarar

⁴⁶ YETK N, s. 407; BAYINDIR, Yaz,l, Ba vuru, s. 221.

⁴⁷ EV K, s. 211; BAYINDIR, Yaz,l, Ba vuru, s. 223.

⁴⁸ BAYINDIR, Yaz,l, Ba vuru, s. 224; EV K, s. 211.

⁴⁹ TOROSLU, Nevzat/ FEYZ O LU, Metin, Ceza Muhakemesi Hukuku, Sava Yay,nevi, Ankara: 2015, s. 52; AH N, Cumhur, Ceza Muhakemesi Hukuku I, Eylül 2018, Ankara: 9. Bas., Seçkin Yay,nc,l,k, s. 68.Ayn, yönde bkz. YEN DÜNYA-CANPOLAT, s. 153; YEN DÜNYA, Genel Prensip, s. 92. *Bay,nd,r ise yaz,l, ba vuru art,n,n kendine özgü yap,s, olan (sui generis) bir muhakeme art, oldu unu ifade eder. Bkz. BAYINDIR, Yaz,l, Ba vuru, s. 224.*

⁵⁰ Yaz,l, ba vuru art,n,n hukuki niteli ine ili kin ayr,nt,l, bilgi için bkz. EV K, Vesile Sonay/ EV K, Hakan, öKovu turma ko ulu olarak yaz,l, ba vuru ve ele tirisiö, in: Av. ükrü Alpaslan Arma an,, stanbul: Can Matbaac,l,k 2007, s. 378-379. Yazarlar da, yaz,l, ba vuru art,n, savc,l,k makam,n,n dava açmaya mecbur olmamas,ndan dolayı, müracaat ko uluna benzetirler. Bu nedenle t,pk, müracaat ko ulunda oldu u gibi, gerek dava aç,ld,ktan sonra, gerekse de dava aç,lmazdan önce savc,l,k makam,na iletilen yaz,l, ba vurunun geri al,nmas, imkân, yoktur.

⁵¹ KUNTER, Nurullah/ YEN SEY, Feridun/ NUHO LU, Ay e, Muhakeme Hukuku Dal, Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Bas., stanbul, 2009, s. 96; AH N, s. 69.

⁵² AH N, s. 69; YEN DÜNYA, Genel Prensip, s. 93; YEN DÜNYA-CANPOLAT, s. 153; YETK N, s. 409. Dava açmak mecburiyeti bulunmamas,ndan dolayı, müracaat ko uluna benzer niteliktedir. Bkz. EV K, s. 212.

⁵³ SADAK, s. 174; YEN DÜNYA, Genel Prensip, s. 92.

⁵⁴ AKSOY, s. 99.

⁵⁵ Kurulun ba vurusu fiile ili kin olup hukuki tavsifi yarg, mercileri yapacaktır. AKSOY, s. 99.

⁵⁶ YEN DÜNYA, Genel Prensip, s. 92.

⁵⁷ SADAK, s. 174; YEN DÜNYA, Genel Prensip, s. 92.

⁵⁸ Aksi yönde yani *öKurul, filin suç te kil etti i yönünde bir üpheye dü erse, görevi gere i ba vuruda bulunmak zorundad,rö* görü ü için bkz. YEN DÜNYA, s. 93.

⁵⁹ BAYINDIR, Yaz,l, Ba vuru, s. 228; SADAK, s. 186. Yaz,l, ba vuru art,na ili kin idare mahkemelerince idari i lemin unsurlar, bak,m,ndan hukuksal bir denetim yap,labilir. Ancak idare mahkemeleri anayasal ilkeler gere ince yerindelik denetimi yapamayacaklard,r. Aç,klamalar için bkz. YETK N, s. 409.

⁶⁰ BAYINDIR, Yaz,l, Ba vuru, s. 228.

⁶¹ Kurul yetkililerinin TCK m. 279'daki *ösuçu bildirmemeö* suçundan sorumlulu u söz konusu olabilir için bkz. A KIN, s. 704.

⁶² Kurulca bu ba vuru yap,lmad, , sürece Savc,l, ,n kendili inden harekete geçmesi mümkün de ildir. Bkz. EV K, s. 212; SAK N, s. 61; EV K/ EV K, s. 378.

⁶³ YEN DÜNYA/ CANPOLAT; s. 156; SADAK, s. 189.

⁶⁴ GÖKCEN/ BALCI/ AL AH N/ ÇAKIR, s. 550; A KIN, s. 706.

⁶⁵ YEN DÜNYA/CANPOLAT, s. 154.

görmü de ildir⁶⁶.

Kurulun ba vurusu üzerine, *ökamu davas, aç,ımas, halinde iddianamenin kabulüyle birlikte, bir örne inin Kurulxa tebli edilmesi ve Kurulun ayn, zamanda kat,lan s,fat,n, kazanmas,ö*, SerPK m. 115/2de belirtilmi tir. Bu düzenlemeyi, CMKön,n kat,ımaya ili kin hükümleri uyar,nca yorumlamak ve SerPK kapsam,nda i lenen suçlar yönünden⁶⁷ Kurulun yasal bir kat,ıma hakk, oldu unu kabul etmek, ancak usulün CMK m. 237 vd. hükümlerine göre gerçekle ece ini belirtmek gerekir⁶⁸. SPK. m.115te yer verilen düzenlemenin sonucu olarak, SPKda düzenlenmeyen suçlar bak,m,ndan Kurulun ba vuru hakk,n,n bulunmad, ,n,, bu nedenle yarg,ılamada kat,lan s,fat,n, kazanamayaca ,n, belirtmek gerekir.

Kurul yaz,ı, ba vurusunu, i lenen suç bak,m,ndan yetkili olan mahkemenin bulundu u yerdeki Cumhuriyet ba savc,ı, ,na yapacaktır. Çünkü 5271 say,ı, CMKya göre (m.161/1) savc,lar,n yer yönünden yetkisi, aksine bir düzenleme⁶⁹ yoksa nezdinde görev yapt, , mahkemenin yer yönünden yetki kuralar,na göre belirlenir⁷⁰.

III. SERMAYE P YASASI KANUNUNDA DÜZENLENEN SUÇLARDA GÖREV ve YETKİ

A. Genel Olarak

Mahkemelerin yetkileri madde, yer ve ki i bak,m,ndan olmak üzere üç ba l,k alt,nda incelenir⁷¹. Madde bak,m,ndan yetki, mahkemece hangi tür ve a ,r,ıktaki i lere bak,laca ,n,, yer bak,m,ndan yetki hangi hâkimin hangi yerdeki i lere bakaca ,n,; ki i bak,m,ndan yetki ise hangi hâkimin hangi ki ileri yarg,ılayaca ,n, ifade eder⁷².

5271 say,ı, CMKön,n 3. maddesine göre mahkemelerin görevleri kanunla belirlenir. Bu hükümden hareketle 26.9.2004 tarih ve 5235 say,ı, Adli Yarg, İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kurulu , Görev ve Yetkileri Hakk,nda Kanunun (bundan böyle Te kilat Kanunu olarak an,ılacaktır) ikinci bölümünde ceza mahkemelerinin görevlerine ili kin hükümler sevk edilmi tir.

Te kilat Kanunu m. 9a göre, *öi durumunun gerekli k,ıld, , yerlerde ceza mahkemelerinin birden fazla dairesi olu turulabilir. Bu daireler numaraland,r,ı,r. Özel kanunlarda ba kaca hüküm bulunmad, , takdirde ihtisasla man,n sa lanmas, amac,yla⁷³, gelen i lerin yo unlu u ve niteli i dikkate al,narak daireler aras,ndaki i da ,ı,m,, Hâkimler ve Savc,lar Kurulu taraf,ndan belirlenebilir⁷⁴.*

B. Madde Bak,m,ndan Yetki (Görev)

Ceza muhakemesinde görevli hakimin hangi tür ve a ,r,ıktaki i lere bakaca ,n, belirlen kurallara *ömadde bak,m,ndan yetki kurallar,ö* denir. Her suçun kendi mahkemesinde yarg,ılanmas,nda adaletin tesisi bak,m,ndan kamu yarar, vard,r. Bundan dolayı,, madde yönünden yetkili olmayan mahkemenin davaya bakmas, kesin hukuka ayk,r,ı,k te kil eder⁷⁵.

Te kilat Kanunu m. 8/1e göre, *öceza mahkemeleri; asliye ceza ve a ,r ceza mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan di er ceza mahkemelerinden⁷⁶ müte ekkildir⁷⁷.* Ayn, Kanunun 11. maddesinde asliye ceza mahkemelerinin görevi belirtilmi tir: *öKanunlar,n ayr,ca görevli k,ıld, , hâller sakl, kalmak üzere, sulh ceza hâkimli i ve a ,r ceza mahkemelerinin görevleri d, ,nda kalan dava ve i lere asliye ceza mahkemelerince bak,ı,rö.*

SerPKön,n 116. maddesine göre, *öbu Kanunda tan,mılanan veya at,fta bulunulan suçlardan dolayı, yarg,ılama yapmaya Hâkimler ve Savc,lar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendirece i asliye ceza mahkemeleri yetkilidir.* Kanun koyucu Kurul meslek personelinden yararlanma ekinde ortaya ç,kan ve sermaye piyasas, alan,nda uzmanla maya önem veren yakla ,m,n,, kovu turma evresinde de yarg,ılamalar,n ihtisas mahkemelerinde yap,ımas, dü üncesiyle güçlendirmi tir⁷⁸. fade edelim ki, SerPKön,n 116. maddesi hem madde bak,m,ndan yetkiye (göreve) hem de i bölümüne ili kin bir düzenlemedir.

SerPKön,n 116. maddesi uyar,nca ç,kar,lan Hâkimler ve Savc,lar Yüksek Kurulu Birinci Dairesinin 9.5.2013

⁶⁶ *ö ddianamede san,klar,n, irket hissedar, olan ki ilere yönelik öhizmet nedeniyle emniyeti suistimalö suçunu i ledikleri tavsifiyle dava aç,ı,m, olmas, kar ,s,nda suçtan do rudan do ruya zarar görmeyen ikayetçi Sermaye Piyasas, Kurulu'nun müdahilli ine karar verilmesi hukukun geçersiz olup hükmü temyiz etme hakk, vermeyece inden ad, geçen ikayetçi ad,na vekilinin kamu davas,n,n ortadan kald,r,ımas, karar,n, temyize yetkisi bulunmad, , cihetleö Yarg. 11. CD., 10/2/2010 T., 2008/16669 E., 2008/705 K. www.kazanc,.com (03/01/2019.)*

⁶⁷ Kurulun do rudan kat,lan s,fat,n, kazanmas, sadece SerPKda yer alan veya SerPK at,f yapı,lan suçlarla s,n,r,ı,d,r. SADAK, s. 190; AKSOY, s. 99.

⁶⁸ Aksi yönde bir görüş : CMK m. 137 vd. hükümlerine uyulmaks,z,n, yani Kurulun kat,ımaya ili kin talebine ve bu hususta mahkemenin karar,na gerek olmaks,z,n Kurul kanunen kat,lan s,fat,na haiz olacaktır. Kurul bir aç,dan kanunen otomatik kat,lan konumundadır. Di er yandan Kurulun otomatik kat,lan s,fat,n, kazanmas, yaln,zca SerPKda geçen veya at,fta bulunulan suçlar bak,m,ndan geçerlidir. AKSOY, s. 99.

⁶⁹ CMK m. 161/9: Seçimden önce veya sonra bir suç i ledi i ileri sürülen milletvekili hakk,nda soru turma ve kovu turma yapma yetkisi, Ankara Cumhuriyet Ba savc,ı, , ve bu yer a ,r ceza mahkemesine aittir.

⁷⁰ CENTEL/ZAFER, s. 119.

⁷¹ GÖKCEN/BALCI/AL AH N/ÇAKIR, s. 165; ÜNVER/HAKER , s. 82; CENTEL/ZAFER, s. 597.

⁷² GÖKCEN-BALCI-AL AH N-ÇAKIR, s. 180; CENTEL/ZAFER, s. 598.

⁷³ Örne in, HSK Birinci dairesinin 12.2.2015 tarih ve 224 say,ı, karar, uyar,nca terör suçlar,n, yarg,ılayacak ihtisas daireleri olu turulmu tur. Bkz. CENTEL/ZAFER, s. 623.

⁷⁴ CENTEL/ZAFER, s. 622.

⁷⁵ CENTEL/ZAFER, s. 602.

⁷⁶ Özel kanunlarla kurulan ceza mahkemelerine örnek olarak; Fikri S,nai Haklar Ceza Mahkemesi, Cra Ceza Mahkemesi, Çocuk Mahkemeleri verilebilir. GÖKCEN/BALCI/AL AH N/ÇAKIR, s. 165.

⁷⁷ 18/6/2014 tarihli ve 6545 say,ı, Kanunun 46. maddesiyle bu f,krada yer alan, ösulh cezaö ibaresi madde metninden ç,kar,ı,m, t,r.

⁷⁸ DURSUN, Yeni Sermaye Piyasas, Kanununun Tebli i; AKSOY, s. 97.

tarih ve 864 say, l, karar,⁷⁹ ile;

õbir asliye ceza mahkemesi olan yerlerde bu mahkeme, iki asliye ceza mahkemesi olan yerlerde ikinci asliye ceza mahkemesi, ikiden fazla asliye ceza mahkemesi olan yerlerde üçüncü asliye ceza mahkemesi Sermaye Piyasas, Kanunundan kaynaklanan davalara bakmakla görevlidir⁸⁰."

Görüldü ü üzere, SerPKø,n 116. maddesi sermaye piyasas, suçlar, bak,m,ndan yarg,lamaya yetkili ihtisas mahkemesi olarak sadece asliye ceza mahkemelerinin görevlendirilebilmesine cevaz vermektedir. Nitekim bu husus Meclis'te, 6362 say, l, yeni Sermaye Piyasas, Kanunu yasama çal, malar, s,ras,nda da alt komisyonda gündeme gelmi ; *õba ka bir ihtisas mahkemesinin de kurulabilme ihtimali kar ,s,nda Hakimler ve Savc,lar Kurulunca bu mahkemelerin de görevlendirilebilmesini teminen madde metninde yer alan 'asliye cezaø ibaresinin ç,kar,larak redaksiyona tabi tutulmas,ö önerilmi ti⁸¹. Madde üst ba l, , da *õgörev, yetki ve yarg,lama usulüö* olarak de i tirilmi ti. Ancak bu ekilde sunulan öneri kabul görmemi ve yasala amam, t,r⁸².*

6362 say, l, Kanun m. 116 uyar,nca, HSK taraf,ndan belirlenen asliye ceza mahkemelerinin sermaye piyasas, alan,nda faaliyet göstermesi, acaba Mahkemelerin bu alanda ihtisasla mas,n, sa lamaya elveri li ve yeterli midir? Doktrinden baz, görü ler, HSKø,n belirleyece i mahkemelerin bu davalara bakmas,n,n kanun koyucunun arzu etti i tarzda bir ihtisasla ma sa lamayaca ,n,, salt yetkilendirmenin uzmanla maya katk, sunamayaca ,n, ifade etmektedir⁸³. Ayr,ca mevcut uygulamam,zda sermaye piyasas, suçlar,na ihtisas mahkemeleri olarak bakmakla yetkilendirilen asliye ceza mahkemeleri di er suçlara da ayn, ekilde bakmaya devam etmektedir⁸⁴. Bu aç,dan gerçek anlamda bir ihtisas mahkemesinden söz edilmesi mümkün de ildir⁸⁵.

fade edelim ki, belli bir alanda uzmanla may, sa lamak üzere kurulmu (5235 say, l, Kanun m. 8 ve m. 13) teknik anlamda bir ihtisas mahkemesinden söz edebilmek için bunlar,n mutlaka özel bir kanunla kurulmas, gerekir⁸⁶. SerPKø'da bu alana özgü bir ceza mahkemesi kurulaca ,na dair bir düzenleme söz konusu de ildir. SerPKø,n 116. maddesinin lafz,nda her ne kadar *õihtisas mahkemesiö* ifadesi kullan,lsa da bu durum özel bir ceza mahkemesi kuruldu u anlam,na gelmez. Kanun koyucu yaln,zca belirli asliye ceza dairelerinin bu suçlara bakmakla görevlendirilece ini düzenlemi tir. Bu düzenleme bir i bölümü düzenlemesidir ve adliye içi ihtisas dairesi olu turulmu tur⁸⁷. 6362 say, l, SerPKø'da tan,mlanan veya at,fta bulunulan bir suçta ili kin haz,rlanan iddianamenin yukar,da belirtti imiz HSYKø,n 864 say, l, karar, uyar,nca ilgili asliye ceza dairesine tevzi edilmesi gerekir. *õ06.08.2015 tarih ve 29437 say, l, Bölge Adliye ve Adli Yarg, lk Derece Mahkemeleri le Cumhuriyet Ba savc,l,klar, dari Ve Yaz, leri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelikö* m. 162/2 uyar,nca *õteveziden kaynaklanan uyu mazl,klar adlî yarg, ilk derece mahkemesi adalet komisyonu ba kan, taraf,ndan tevzi kriterleri esas al,narak karara ba lan,r.ö* 5235 say, l, Te kilat Kanunu m. 9/5 uyar,nca *õdaireler tevzi edilen davalara bakmakla yükümlüdür.ö*

Kanun koyucu sermaye piyasas, alan,nda ihtisasla m, mahkemeler olu turmak istemektedir. Ancak salt HSKø,n yetkilendirmesiyle bu uzmanla ma sa lanamaz. Herhangi bir hakim de i ikli inde sermaye piyasas, alan,nda olu an bilgi ve tecrübe de hakimle birlikte son bulmu olacakt,r⁸⁸. Kanaatimizce t,pk, 22/12/2016 tarih 6769 say, l, S,nai Mülkiyet Kanunu m. 156'da öngörülen fikri ve s,nai haklar ceza mahkemesi gibi ihtisas mahkemeleri, sermaye piyasas, alan, bak,m,ndan da kurulabilir⁸⁹. Kanunla, bu alana özgü ceza mahkemelerinin kurulmas, ihtisasla may, sa lamak aç,s,ndan daha elveri lidir⁹⁰.

⁷⁹ HSYKø,n bu karar,na stanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesinden ula m, bulunmaktay,z.

⁸⁰ YEN DÜNYA-CANPOLAT, s. 156; YETK N, s. 420; ÖZGER, s. 49; AKSOY, s. 101. Doktrinde AKTA , HSYKø,n 9.5.2013 tarihli ve 864 say, l, karar, kapsam,nda bu yap,lan görevlendirmelerin SerPKø,n öngördü ü ihtisas mahkemelerinin kurulmu oldu u ekinde anla ,lamayaca ,n, belirtmektedir. Bkz. AKTA , s. 32, dn. 110. Örne in, stanbul bak,m,ndan SerPKø'ya muhalefet suçlar,n, yarg,lama konusunda stanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesi yetkilidir.

⁸¹ Kanunun 116. maddesi formülasyonu u ekildeydi:

õGörev, yetki ve yarg,lama usulü

MADDE 116- (1) Bu Kanunda tan,mlanan veya at,fta bulunulan suçlardan dolayı, yarg,lama yapmaya Hâkimler ve Savc,lar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendirece i mahkemeler yetkilidir. Bkz. www.tbmm.gov.tr (e.t. 30.12.2108)

⁸² Kanaatimizce yap,lan öneri isabetli bir öneridir. Zira ileride gerçek manada ihtisasla m, bir mahkeme olu turulmak istenmesi halinde SerPKø,n 116. maddesi hükmü buna engel olabilir.

⁸³ AKTA , s. 32, dn. 110; A KIN, s. 708.

⁸⁴ AKSOY, s. 101.

⁸⁵ AKSOY, s. 101; A KIN, s. 708.

⁸⁶ CENTEL/ZAFER, s. 591.

⁸⁷ Benzer bir düzenleme Bas,n Kanunu m. 27'de de mevcuttur. Bkz. CENTEL/ZAFER, s. 592.

⁸⁸ Hakl, bir ele tiri için bkz., AKSOY, s. 101.

⁸⁹ Esasen yap,lmaz, gereken sermaye piyasas, suçlar,na ve benzer ekonomik suçlara bakmakla görevli en az üç üyeden olu an Fikri ve S,nai Haklar Ceza Mahkemesi benzeri bir ihtisas mahkemesinin kanunla kurulmas,d,r. Bkz. AKSOY, s. 101. Yazar ayr,ca, herhangi bir suç bak,m,ndan yarg,lamay, yapacak mahkemenin HSYK karar,yla belirlenmesinin Anayasaø,n 37. Maddesinde güvence alt,na al,nan tabii hakim ilkesine ayk,r, oldu unu dü ünmektedir. AKSOY, s. 101.

⁹⁰ A KIN, s. 708. Esasen mecliste 6362 say, l, Kanunla ilgili yasama çal, malar, s,ras,nda alt komisyonda m. 116 hükmüne ili kin ba ka bir ihtisas mahkemesinin de kurulabilece i ihtimali kar ,s,nda Hakimler ve Savc,lar Yüksek Kurulunca bu mahkemelerin de görevlendirilebilmesini *Veynel TOPUZ*

fade edelim ki, 6362 say,1, Kanunöda düzenlenen suçlar kar ,1, ,nda öngörülen yapt,r,mlara ve uygulamadaki görünümüne bakt, ,m,zda çok yüksek bedelli adli para cezalar,na hükmedilebildi i göze çarpar. Zira 6362 say,1, Kanunda, belirli suçlar,n kar ,1, , olarak hükmedilebilecek *öadli para cezas,n,n suçun i lenmesi ile elde edilen menfaatten az olamayaca ,ö* belirtilmi tir. Hâkim elde edilen menfaatin miktar,n, belirlemek üzere elbette bilirk i den rapor isteyebilir. Ancak hüküm, hâkim taraf,ndan verilecektir. Kanaatimizce bu alanda ihtisasla m, bir hâkimin verece i hüküm, gerek sermaye piyasalar,n,n milli ekonomideki yeri gerekse yabanc, yat,r,mc,lar,n bu alana güvenlerini temin bak,m,ndan cezan,n genel önleme amac,n, daha iyi sa layacaktır,⁹¹. lenen fiilin a ,rl, ,yla orant,1, olmayan adli para cezalar,na hükmedilmesi mevcut veya müstakbel yat,r,mc,lar,n bu alandan uzakla malar,na sebep olabilir.

6362 say,1, Kanun m. 115/3 *öbu kanunda tan,m,lanan veya at,fta bulunulan suçlardan dolayı, yap,lan soru turmada Cumhuriyet savc,s,, Kurul meslek personelinden yararlanabilir. Bu suçlardan dolayı, üpheli veya tan,k s,fat,yla ki iler in ifadesinin al,nmas, s,ras,nda Kurul meslek personelinin de haz,r bulunmas, sa lanabilirö* eklindedir. Bu hükmün getirili gayesinin h,zl, ve etkili bir soru turma yürütülebilmesi, delillerin yeterince toplanabilmesi oldu u göz önüne al,nd, ,nda bu alana münhas,r ihtisasla m, savc,l,klar,n⁹² da olu turulmas, isabetli olacaktır,r.

C. Yer Bak,m,ndan Yetki

Hâkimler aras,ndaki i bölümü sadece madde bak,m,ndan de il yer bak,m,ndan da sa lanm, t,r. Bir suç a ili kin yarg,laman,n co rafi olarak hangi yer mahkemesinde yap,laca , yer bak,m,ndan yetki kurallar, ile tespit edilecektir⁹³.

Delillerin kaybolmadan toplanmas, ve yarg,lamalar,n h,zl, yap,labilmesinin sa lanmas, aç,s,ndan mahkemelerin kendi yarg, çevrelerinde faaliyet göstermesi önemli bir gerekliliktir⁹⁴. Madde bak,m,ndan yetki kurallar,ndan farkl, olarak, yer bak,m,ndan yetki kurallar, kamu düzeninden say,lmazlar⁹⁵. Bundan dolayı,, yetkisizlik iddias, yarg,laman,n her a amas,nda dile getirilemez. 5271 say,1, CMKöya göre yetki itiraz, ancak kanunda öngörülen a amaya kadar yap,labilir. Kanunöün *öyetkisizlik iddias,ö* ba l,kl, 18. maddesine göre: *öSan,k, yetkisizlik iddias,n,, ilk derece mahkemelerinde duru mada sorgusundan, bölge adliye mahkemelerinde incelemenin ba lamas,ndan ve duru mal, i lerde inceleme raporunun okunmas,ndan önce bildirir. Yetkisizlik iddias,na ili kin karar, ilk derece mahkemelerinde san, ,n sorgusundan önce, bölge adliye mahkemelerinde duru mas,z i lerde incelemenin hemen ba lang,c,nda, duru mal, i lerde inceleme raporu okunmadan önce verilir. Bu a amalardan sonra yetkisizlik iddias,nda bulunulamayaca , gibi mahkemeler de bu hususta re'sen karar veremez. Yetkisizlik kararlar,na kar , itiraz yoluna gidilebilir.ö*

Sermaye piyasas, suçlar,nda da yetkili mahkeme *ö5271 say,1, Ceza Muhakemesi Kanunuö*ünö yer bak,m,ndan yetkiye ili kin genel kurallar,na göre belirlenecektir⁹⁶. Burada genel kurallardan ayr,lmay, gerektirecek bir durum söz konusu de ildir⁹⁷.

5271 say,1, CMK m. 12öye göre kural olarak davaya bakma yetkisi *ösuçun i lendi i yer mahkemesine aittirö*⁹⁸.ö Suçun i lendi i yeri belirlerken maddi ceza hukukundan faydalanmak gerekir. Zira CMKöda suçun i lendi i yerin belirlenmesine ili kin bir düzenleme mevcut de ildir. TCK m. 8 ölkeler aras, gerçekte en mesafe suçlar,na ili kin bir hüküm sevk etmi tir. Bu hükme göre, *öfüilin k,smen veya tamamen Türkiyeöde i lenmesi veya neticenin Türkiyeöde gerçekte mesi halinde suç, Türkiyeöde i lenmi say,l,r.ö* Bu kural, ölkede i lenen mesafe suçlar,nda da uygulayabiliriz⁹⁹. O halde, suçun i lendi i yerden maksat hareketin gerçekte tirildi i veya neticenin ortaya ç,kt, , yer olup her iki yarg, çevresi de yer bak,m,ndan yetkilidir¹⁰⁰. Mahkemeler böyle hallerde aralar,nda anla arak bir yeri yetkili görmelidirler¹⁰¹.

Günümüzde teknolojik geli melerin¹⁰² yan, s,ra internet ve mobil bankac,l,k alan,nda ya anan ilerlemeler

teminen madde metninde yer alan öasliye cezaö ibaresinin ç,kar,larak redaksiyona tabi tutulmas, önerilmi ti. Bu önerge de dü üncemizi destekler niteliktedir.

⁹¹ ARTUK, Mehmet Emin/ GÖKCEN, Ahmet/ AL AH N, M. Emin/ ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Bask., Adalet Yay,nevi: Ankara 2018, s. 769-770.

⁹² Örne in *öbas,n savc,l, , soru turma bürosuö* gibi. Benzer aç,klamalar için bkz. A KIN, s. 708.

⁹³ GÖKCEN/BALCI/AL AH N/ÇAKIR, s. 209; CENTEL/ ZAFER, s. 605;

ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/KIRIT/ÖZAYDIN/AKCAN/TÜTÜNCÜ, s. 205.

⁹⁴ CENTEL, Nur/ ZAFER, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Bask., Eylül 2018, s. 605.

⁹⁵ Mahkemelerin faaliyetlerinin belirli bir alanla s,n,rılanmas, san, ,n ç,karlar, de il, yarg,laman,n daha kolay yap,labilmesi amac,yla kabul edilmi kurallard,r. CENTEL/ZAFER, s. 606.

⁹⁶ YETK N, s. 421.

⁹⁷ YETK N, s. 421.

⁹⁸ CENTEL/ ZAFER, s. 607; ÜNVER/ HAKER , s. 151.

⁹⁹ ÜNVER/ HAKER , s. 151; CENTEL/ZAFER, s. 608; AH N, s. 247;

ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/KIRIT/ÖZAYDIN/AKCAN/TÜTÜNCÜ, s. 207.

¹⁰⁰ CENTEL/ ZAFER, s. 607; AH N, s. 247; BAYINDIR, Manipölasyon, s. 138. *Yenisey- Nuho lu* ise neticeli suçlarda hareketin esas al,nmas, gerekti ini hareketi yap,ld, , yer mahkemesinin yetkisinin kabul edilmesi gerekti ini ifade eder. YEN SEY, Feridun/NUHO LU, Ay e, Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Bask., Seçkin Yay,nc,l,k, 2018, s. 251.

¹⁰¹ CENTEL/ZAFER, s. 608; ÜNVER/HAKER , s. 151.

¹⁰² Finansal piyasalardaki teknolojik geli meler eski kurallar, uygulanamaz, vasat kurallar haline getirdi, yeni düzenlemeler yapmay, ve anlay, ,m,z, de i tirmeyi zorunlu k,ld,. Bkz. L N, p. 1294.

SerPK suçlar,nda yetkili mahkemenin tayini meselesinde bir tak,m sorunlar ortaya ç,karmaktad,r. Failler, tek bir t,klamayla ya da internet veya mobil bankac,l,k uygulamalar,yla dünyan,n herhangi bir yerinden¹⁰³, sermaye piyasas, araçlar,yla ilgili, 6362 say,l, SerPK'da suç olarak belirtilmi fiilleri ika edebilmektedirler. Bu suçlar genellikle mesafe suçu ekinde i lenmekte, hareket birden fazla yarg, çevresine yay,labilmektedir. Burada hareketin yap,ld, , yerin mi, menfaatin elde edildi i yerin mi yoksa borsa merkezinin bulundu u yerin mi yetkili mahkeme olarak belirlenece i hususu önemli bir sorundur.

Bu soruya cevap verebilmek ad,na, benzer bir özellik arz eden bili im suçlar,nda yer bak,m,ndan yetki meselesinin nas,l ele al,nd, ,na bakabiliriz. Zira bili im suçlar, da genellikle mesafe suçlar, ekinde i lenmekte ve bili im sisteminin bulundu u yer ile tipik fiilin icra edildi i yer farklı olabilmektedir. Doktrinde *Dülger*, bili im suçlar,n,nda mesafe suçlar, ekinde i lendi ini, ba lang,çta yarg, mercileri ve savc,l,klar aras,nda yetki meselesi özelinde tart, malar bulunsa da bir süre sonra bili im sisteminin bulundu u yer merkezinin yetkili mahkeme oldu u hususunda uzla maya vard,klar,n, belirtmektedir¹⁰⁴.

Sermaye piyasas, suçlar, bak,m,ndan yukarıda sordu umuz soruya yan,t ararken doktrinde a ,r,l,kl, görüşü olarak kabul edilen karma teoriden hareket etmek gerekir. SerPK'da ihdas edilen suçlar,n baz,lar, s,rf hareket suçu baz,lar, ise neticeli suçtur. Örne in SerPK m. 106'da düzenlenen bilgi suistimali suçu¹⁰⁵ ve m. 107/2'de düzenlenen bilgi bazl, piyasa doland,r,c,l, , suçu¹⁰⁶ ve m. 110/1-b,c'de düzenlenen örtülü kazanç aktar,m, suçlar,¹⁰⁷ neticeli suçlard,r. Zira kanun koyucu bu suçlarda tipik hareketlerin yan, s,ra maddi menfaat ekinde tezahür eden neticenin de gerçekle mesini aram, t,r. Bu suçlar,n i lenmesi halinde hem hareketin yap,ld, , yerin hem de maddi menfaatin elde edildi i yerin yarg, çevresinin yetkisini kabul etmek isabetli olur. Bu durumda mahkemeler aralar,nda anlaşarak bir yeri yetkili görmelidir¹⁰⁸. Suç te ebbüs a mas,nda kalm, olursa CMK m. 12 gere ince son icra hareketinin yap,ld, , yer mahkemesi yetkili olacaktır.

SerPK'da ihdas edilen bir tak,m suçlar ise s,rf hareket suçlar, olup, belli bir neticenin gerçekle mesi aranmayan tipik hareketin gerçekle tirilmesi yeterli olan suç tipleridir. Örne in m. 107/1'de düzenlenen *öi lem bazl, piyasa doland,r,c,l, , suçu*, m. 109'da düzenlenen *öusulsüz halka arz ve izinsiz sermaye piyasas, faaliyeti suçu*, m. 110/1-a'da düzenlenen *öğüveni kötüye kullanma suçu*, m. 111'de düzenlenen *öbilgi ve belge vermeme, denetimin engellenmesi suçu*, m. 112'de düzenlenen *öyasal defterlerde, muhasebe kay,tlar,nda ve finansal tablo ve raporlarda usulsüzlük suçlar,ö*, s,rf hareket suçlar,d,r. S,rf hareket suçlar,nda suç hareketin meydana geldi i yerde i lenmi tir. Ancak bazen yap,lan bir hareket birden fazla yarg, çevresine yay,labilir. Böyle hallerde de suç yine birden fazla yerde i lenmi kabul edilecek ve ortaya ç,kacak yetki sorunu yarg, mercileri aras,nda çözüme kavu turulacaktır¹⁰⁹. Örne in fail tek bir t,klamayla ya da internet veya mobil bankac,l,k uygulamalar,yla Borsa stanbul'da i lem gören sermaye piyasas, araçlar,yla ilgili olarak SerPK m. 107/1'de yasaklanan eylemleri icra edebilir. Bu suç s,rf hareket suçu olsa da asl,nda eylem birden fazla yarg, yerine yay,lm, durumdad,r. Böyle bir ihtimalde hem fiilin i lendi i yerin, hem de Borsa stanbul stanbul'da bulundu undan stanbul yarg, çevresinin yetkisini kabul etmek gerekir. Bu durumda ortaya ç,kabilecek yetki sorunu yarg, mercileri aras,nda çözülecektir¹¹⁰.

fade edelim ki, 6362 say,l, SerPK'da düzenlenen her suç bak,m,ndan yetkili mahkeme; öBorsa stanbul'un bulundu u yer dolay,s,yla stanbul yarg, çevresi olmal,d,rö dü üncesi de isabetli de ildir¹¹¹. Örne in; SerPK'n,n 111. maddesinde *öbilgi ve belge vermeme, denetimin engellenmesi suçu* ile 112. maddesinde *öyasal defterlerde, muhasebe kay,tlar,nda ve finansal tablo ve raporlarda usulsüzlük* suçlar, düzenlenmi tir. Bu suçlarda öngörülen tipik hareketlerin irket merkezinin bulundu u yerde yap,lmaz, halinde irket merkezinin bulundu u yerin yetkisinin kabul edilmesi gerekmektedir. Etkin bir soru turma yap,labilmesi, delillerin kaybolmadan toplanabilmesi, ilgili defterlerde, belge ve faturalardaki incelemelerin sa l,kl, ve h,zl, ekilde gerçekle tirilebilmesi ad,na irket merkezinin bulundu u yer mahkemesini yetkili kabul etmek daha isabetli olacaktır.

¹⁰³ Bu suçlar,n i lenmesi bak,m,ndan co rafi s,n,r,lar,n önemi yok denecek kadar azald,; s,n,r-a an suçlar haline geldi. Güney Kore örne i için bkz. Kyung Hoon Chun, p. 228-229.

¹⁰⁴ DÜLGER, s. 301.

¹⁰⁵ AKSOY, s. 207.

¹⁰⁶ A KIN, s. 699.

¹⁰⁷ YEN DÜNYA/CANPOLAT, s. 142.

¹⁰⁸ CENTEL/ZAFER, s. 608; ÜNVER/HAKER, s. 151. Sadece hareketin icra edildi i yer mahkemesi yetkilidir görüşü için bkz. YEN SEY/NUHO LU, s. 251.

¹⁰⁹ CENTEL/ZAFER, s. 607; AH N, s. 247.

¹¹⁰ CENTEL/ZAFER, s. 609. Uygulamaya bakt, ,m,zda hareketin birden çok yarg, çevresine da ,lmaz, durumunda e er suçun konusu Borsa stanbul'da i lem gören sermaye piyasas, araçlar, ise stanbul yarg, çevresinin yetkili oldu u dü üncesinin hakim oldu u görülmektedir.

¹¹¹ Doktrinde *Aksoy*, 6362 say,l, Kanun m. 116 hükmünü yer bak,m,ndan yetkiye ili kin bir düzenleme olarak de erlendirmektedir. Yazar SPK suçlar,n,n neredede i lenmi olursa olsun bu suçlara ili kin yarg,lamalar,n HSYK taraf,ndan görevlendirilen asliye ceza mahkemelerince yap,laca ,n, belirtmektedir. Bu veçhile HSYK'n,n 09/05/2013 tarih ve 864 say,l, karar, uyar,nca SPK'ya muhalefet suçlar,na bakmakla yetkili olarak stanbul 3. Asliye ceza mahkemesi tayin edilmi tir. Bkz. AKSOY, s. 235. Ancak bu dü ünçelere kat,lmak kanuni düzenleme ve HSYK'n,n ilgili karar, uyar,nca kat,lmak mümkün de ildir. Zira m. 116 düzenlemesi yer bak,m,ndan yetkiye ili kin de il, madde bak,m,ndan yetkiye ili kin bir düzenlemedir. Kanun koyucu bu suçlar,n asliye cezal,k suçlar a ,r,l, ,nda oldu unu kabul etmi tir. Ayr,ca HSYK'n,n ilgili karar,nda sadece stanbul 3. Asliye ceza mahkemesinin yetkili k,l,nmad, , aç,kt,r.

1k derece mahkemesi¹¹² karar,na konu ba ka bir olayda ise; merkezi yurt d ,nda bulunan ve o ülke yasalar,na göre faaliyet gösteren bir irket orta ,n,n Sermaye Piyasas, Kurulundan izin almaks,z,n merkezi Türkiye'de bulunan bir irkete sa lanan alan ad, kapsam,nda faaliyet gösteren internet siteleri arac,l ,yla kald,raçl, al,m sat,m¹¹³ (forex)¹¹⁴ i lemlerine arac,l,k¹¹⁵ yapmas, dolay,s,yla aç,lan bir davada yetkili mahkeme nas,l belirlenecektir? Burada öncelikle suçun Türkiye'de i lenmi say,l,p say,lamayaca , meselesinin çözüme kavu turulmas, gerekir.

SerPK m. 109/2'ye göre; *ösermaye piyasas,nda izinsiz olarak faaliyette bulunanlar iki y,ldan be y,la kadar hapis ve be bin günden on bin güne kadar adli para cezas, ile cezaland,r,l,rlar. Bu ki iler, bu suçun icras, kapsam,nda ayn, zamanda birinci f,krada tan,mlanan suçu da i ledikleri takdirde, sadece bu f,krada tan,mlanan suçtan dolay, cezaya hükmedilir ve ceza yar, oran,nda art,r,l,r.ö*

Sermaye Piyasas, Kurulu, internet siteleri üzerinden sunulan kald,raçl, al,m-sat,m i lemlerinin Türkiye'ye yönelik olarak kabul edilmesinde ve dolay,s,yla at,l, suçun Türkiye'de i lendi inin kabul edilmesinde;

1- nternet sitesinin Türkçe yay,n veya reklam yapmas,, yapt,rmas,

2- nternet sitesinde Türkiye'de bulunan bir irtibat adresine veya telefon numaras,na yer verilmesi

3- Bu iki husus d ,nda internet sitesinde kald,raçl, al,m-sat,m faaliyetlerinin Türkiye'de yerle ik ki ilere yönelik olarak yap,ld, ,na dair emarelerin bulunmas,,

kriterlerinden en az birinin mevcudiyetini aramaktad,r¹¹⁶.

Somut olayda internet sitesinin Türkçe yay,n yapmas,, muhataplar,n,n Türkiye'de mukim ki iler olmas, ve alan ad, sa lay,c,s,n,n da zmir'de ikamet ediyor olmas,, suçun Türkiye'ye yönelik i lendi inin kabulünü gerektirir. Bu tespitten sonra ikinci çözümlenmesi gereken mesele ise zmir 3. Asliye Ceza Mahkemesinin mi yoksa stanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesinin mi yetkili oldu u hususudur.

Olayda merkezi yurt d ,nda bulunan bir irket, internet sitesi üzerinden Kuruldan izin almaks,z,n kald,raçl, al,m-sat,m i lemlerine arac,l,k yapmaktad,r. 5271 say,l, CMK'n, *öyabanc, ülkede i lenen suçlarda yetkiö* ba l,kl, 14. maddesine göre *öYabanc, ülkede i lenen ve kanun hükümleri uyar,nca Türkiye'de soru turulmas, ve kovu turulmas, gereken suçlarda yetki, 13 üncü maddenin birinci ve ikinci f,kralar,na göre belirlenir.ö* 5271 say,l, CMK'n, 13. maddesinin 1. ve 2. f,kralar,na göre, *öSuçun i lendi i yer belli de ilse, üpheli veya san, ,n yakaland, , yer, yakalanmam, sa yerle im yeri mahkemesi yetkilidir. üpheli veya san, ,n Türkiye'de yerle im yeri yoksa Türkiye'de en son adresinin bulundu u yer mahkemesi yetkilidir.ö* Olayda arac,l,k faaliyetinde kullan,lan internet sitelerinin alan ad, sahibinin ve irketin sorumlu müdürü ve orta ,n,n zmir'de mukim olmas, sebebiyle stanbul Mahkemelerinin de il, zmir 3. Asliye Ceza Mahkemesinin yetkili oldu unu kabul etmek gerekir¹¹⁷.

5271 say,l, CMK'da savc,lar,n yer yönünden yetkisi kural olarak nezdinde görev yapt, , mahkemenin yer yönünden yetkisine göre belirlenir (CMK m. 161). Savc,l,klar aras,nda ç,kan olumsuz yetki uyu mazl, , CMK m. 161/7 uyar,nca çözülecektir. SerPK'ya muhalefet suçlar,nda da bu düzenleme uyar,nca hareket etmek gerekir.

¹¹² stanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesi, T. 24.10.2017, E. 2017/89, K. 2017/363.

¹¹³ *öFinansal piyasalarda yat,r,mc,n,n daha fazla yer almas,nda etkin rol oynayan daha az sermayeyle daha büyük hacimli i lemler yap,lmaz,na imkân sa layan sisteme kald,raç (leverage) denir. Forex piyasas,n,n di er finans piyasalar,na göre daha popüler olmas,nda önemli bir role sahip olan kald,raç oran,, ülkeden ülkeye farkl,l,k göstermektedir. Türkiye'den yap,lan Forex i lemlerinde kald,raç oran, Sermaye Piyasas, Kanunu'nda (SPK) en fazla 1:100 olarak belirlenmi tir. Bununla birlikte kullan,lan kald,raç oran, i lem yap,lan enstrimana, yat,r,mc,n,n finansal rasyolar,na ve kurumdan kuruma göre de de i mektedir fakat tüm bu de i kenlere ra men üst s,n,r sabittir.ö* www.spk.gov.tr (04/01/2019)

¹¹⁴ *öForex, bir ülkenin para birimi ile ba ka bir ülkenin para birimi aras,ndaki de i im oran,ndan faydalan,larak, döviz ticaretinin yap,ld, , uluslararası piyasalar,n tamam,n, ifade eder. Forex piyasas, yat,r,mc,lar,na kald,raçl, i lem yapma imkân, sunan dünyanın, en büyük pazarlar,ndan biridir.ö* www.spk.gov.tr (04/01/2019)

¹¹⁵ Arac,l,k sözle mesi hakk,nda ayr,nt,l, bilgi için bkz. ÜNAL, O uz Kür at, Arac, Kurumlar- Türk Ve Amerika Birle ik Devletleri Hukukunda Arac, Kurumlar, Ankara 1997, s. 184 vd; ÇET N, Nusret- TÖREM , Ebru, Menkul K,ymet Borsalar,nda Al,m Sat,ma Arac,l,k Faaliyetleri Kapsam,nda Arac, Kurumlarla Yat,r,mc,lar Aras,ndaki li kinin Hukuki Niteli i, Gazi Üniv. Hukuk Fak. Dergisi, Haziran-Aral,k 2008, C. 12, Sa. 1-2, Atilla Özer Arma an,, s. 77 vd. Ayr,ca bkz. Türkiye Sermaye Piyasas, Arac, Kurulu lar, Birli i, Türkiye Sermaye Piyasas, 2011, (Edt. Alparslan BUDAK), May,s 2012, s. 143, https://www.tspb.org.tr/wp-content/uploads/2015/06/yillik_toplu_2011.pdf e.t.24.4.2018.

¹¹⁶ Kald,raçl, Al,m-Sat,m lemleri ve Bu lemleri Gerçekle tirebilecek Kurumlara li kin Esaslar Hakk,nda Tebli , Seri: 5, No: 125; stanbul 3. Asliye Ceza mahkemesi, 24.10.2017, 89/363 say,l, karar.

¹¹⁷ stanbul 3. Asliye Ceza mahkemesi, 24.10.2017, 89/363 say,l, karar,. Bu olayla ilgili, zmir 3. Asliye ceza mahkemesi ile stanbul 3. Asliye ceza mahkemesi birbirlerini kar ,l,kl, olarak yetkili görmü ve her iki mahkeme aras,nda olumsuz yetki uyu mazl, , ç,km, t,r. Her iki yarg, yeri aras,ndaki olumsuz yetki uyu mazl, ,n, gidermek üzere dosya Yarg,tay 5. Ceza Dairesine gönderilmi tir. Yarg,tay 5. Ceza dairesi CMK m. 18/2 düzenlemesi gere ince, san, ,n sorgusundan sonra yetkisizlik iddias,nda bulunulamayaca , gerekçesiyle san, ,n sorgusunu yapan stanbul 3. Asliye ceza mahkemesinin yetkisizlik karar,n,n kald,r,lmaz,na dosyan,n ilgili mahalline gönderilmesine karar verdi tir. Burada Yarg,tay, usuli düzenleme gere ince (isabetli olarak) stanbul Mahkemesini yetkili görmü olsa da yetkisizlik iddias, san, ,n sorgusundan önce yap,lm, olsayd, kanaatimce zmir 3. Asliye Ceza Mahkemesinin yetkili olmas, gerekirdi. Yarg. 5. CD, T. 07.03.2018 T., 2018/1960 E., 2018/1593 K. <https://karararama.yargitay.gov.tr> Ayn, yönde bir ba ka karar için *ö362 say,l, Sermaye Piyasas, Kanununa muhalefet suçundan san,k ...'in yap,lan yarg,lanmas, s,ras,nda; Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesiyle stanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesi aras,nda olu n olumsuz yetki uyu mazl, ,n,n giderilmesi ve yarg, yerinin belirlenmesi istemiyle gönderilen dosya Yarg,tay C.Ba savc,l, ,ndan tebli name ile daireye verilmekle incelenerek gere i dü ünüldü: ncelenen dosya içeri ine, san, ,n üzerine at,lan suçun niteli ine, iddianamede olay,n anlat,l, biçimine ve Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi karar,ndaki gerekçeye göre, yerinde görülmeyen stanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesinin 10/12/2015 gün ve 2015/18 E. 2015/256 K. say,l, YETK S ZL K karar,n,n KALDIRILMASINA, dosyan,n mahalline gönderilmesi için Yarg,tay C.Ba savc,l, ,na TEVD NE, 26/05/2016 tarihinde oybirli iyle karar verildi. Yarg. 5. CD, 26.5.2016 T., 4776 E., 5458 K. <https://karararama.yargitay.gov.tr> Sermaye Piyasas, Suçlar,nda Yaz,l, Ba vuru art, ve Görevli ve Yetkili Mahkeme*

fade edelim ki, *öayn, yarg, çevresi içerisinde bulunan adli yarg, ceza mahkemeleri aras,nda ç,kan yetki ve görev uyu mazl,klar,n, çözmek 5235 say,l, Te kilat Kanunu m. 37/2 uyar,nca yarg, çevresinde bulunduklar, bölge adliye mahkemesi ceza dairesine aittir.ö Farkl, bölge adliye mahkemeleri yarg, çevresi içinde bulunan mahkemeler aras,nda ç,kan görev ve yetki uyu mazl,klar, ise bu i le görevlendirilmi olan Yarg,tay 5. Ceza Dairesi taraf,ndan çözülecektir¹¹⁸.*

istanbul yarg, çevresi bak,m,ndan SerPKöya tabi suçlar,n istinaf incelemesini yapacak olan mercii *öHâkimler ve Savc,lar Kurulu Birinci Dairesi* ninö 13/02/2018 tarihli ve 208 say,l, karar, uyar,nca istanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14., 15., 16. Ceza Daireleridir¹¹⁹.

Yarg,tay Büyük Genel Kurulu'nun i bölümüne ili kin 30.01.2019 tarih ve 2019/1 say,l, karar, uyar,nca, SerPKöya muhalefet suçlar,na dair temyiz incelemesi, Yarg,tay 19. Ceza Dairesi taraf,ndan yap,lacakt,r¹²⁰.

IV. SONUÇ

6362 say,l, SerPKön, n 1. maddesine göre *öbu kanununun amac, sermaye piyasas,n,n güvenilir, effaf, etkin, istikrarl,, adil ve rekabetçi bir ortamda i leyi inin ve geli mesinin sa lanmas,, yat,r,mc,lar,n hak ve menfaatlerinin korunmas, için sermaye piyasas,n,n düzenlenmesi ve denetlenmesidir.ö Ülke ekonomisinin düzgün ve disiplinli i leyi i ve sa l,kl, bir büyümenin sa lanmas,nda sermaye piyasalar, önemli rol oynamaktad,r. Bu nedenle yat,r,mc,lar,n bu piyasalara olan güveninin temini do rudan ülke ekonomisini etkilemektedir.*

Sermaye piyasas, suçlar,yla, hem bu alanda faaliyet gösteren ki ilerin menfaatleri hem de ulusal ekonomik düzlemde milli menfaatler koruma alt,ndad,r. Bu nedenle i lenen suçlar,n takibi ikâyete de il, yaz,l, ba vuru art,na ba l, k,l,nm, t,r. Kanun koyucu bu alanlar,n ulusal ekonomi bak,m,ndan ta ,d,klar, önem, suçlar,n teknik ve özel niteli i, bu alanlarda faaliyet gösteren gerçek ve tüzel ki ilerin itibar,n,n korunmas,n,n önemli olmas, dolay,s,yla bu suçlara ili kin özel muhakeme kurallar, öngörmü tür.

Özel muhakeme kurallar,ndan birisi bu Kanuna tabi suçlar,n soru turulmas, bak,m,ndan *öKurul taraf,ndan Cumhuriyet Ba savc,l, ,na yaz,l, ba vurudaö bulunulmas, art,d,r. Buradaki yaz,l, ba vuru art,n, ömüracaatö olarak nitelendirmek gerekir. Müracaat; ödevletin belirli makamlar,n,n savc,l,k makam,n, iddianame düzenlemeye mecbur b,rakmayacak ekilde yapt, , bildirim olarak tan,m,lanm, t,r.ö Burada talep art,ndan farkl, olarak, Kurulün yapt, , yaz,l, ba vuru üzerine Savc,l,k kamu davas, açmaya mecbur de ildir, yeterli üphe olu turacak delil elde edilememesi halinde CMK m. 172 uyar,nca kovu turmaya yer olmad, ,na dair karar verebilir.*

Kanun koyucu Kurul meslek personelinden yararlanma ekinde ortaya ç,kan, soru turma yap,lmas,n, yaz,l, ba vuru art,na ba layan ve sermaye piyasas, alan,nda uzmanla maya önem veren yakla ,m,n,, kovu turma evresinde de yarg,lamalar,n ihtisas mahkemelerinde yap,lmas, dü üncesiyle güçlendirmi tir. Nitekim, SerPKön, n 116. maddesine göre, *öBu Kanunda tan,m,lanan veya at,fta bulunulan suçlardan dolayı, yarg,lama yapmaya Hâkimler ve Savc,lar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendirece i asliye ceza mahkemeleri yetkilidir.ö Ancak ifade edelim ki, kanun koyucu sermaye piyasas, alan,nda ihtisasla m, mahkemeler olu turmak istemekle birlikte salt HSKön, n yetkilendirmesiyle bu uzmanla ma sa lanamaz. T,pk, fikri ve s,nai haklar ceza mahkemesi gibi kanunla, sermaye piyasas, alan,na özgü bir ceza mahkemesinin kurulmas, halinde gerçek anlamda ihtisasla ma sa lanacakt,r.*

Yer bak,m,ndan yetkili mahkemeyi belirleme konusunda ise CMKön, n genel kurallar,ndan hareket etmek gerekecektir. Buna göre suçun i lendi i yer mahkemesi yetkili mahkeme olarak kabul edilecektir. Ceza muhakemesi hukukumuzda da t,pk, maddi ceza hukukunda oldu u gibi karma teori kabul edilmi tir. Buna göre tipik hareketin gerçekleşti i yer veya neticenin meydana geldi i yer suçun i lendi i yer olarak kabul edilecektir. Uygulamada ve doktrinde baz, müelliflerde; Borsa istanbul, istanbulda bulundu u için SerPKöya muhalefet suçlar,n,n tamam, bak,m,ndan görevli ve yetkili mahkemenin istanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesi oldu u yönünde bir anlay, bulunsa da kanaatimizce bu dü ünce isabetli de ildir. Hem SerPK m. 116 hem de HSKön, n 864 say,l, karar, sadece istanbul 3. Asliye Ceza Mahkemesinin yetkili olaca ,na dair bir düzenleme içermemektedir. Kanunun 116. maddesi i bölümü esas, gere ince asliye ceza daireleri aras,ndan bir dairenin HSK taraf,ndan ihtisas dairesi olarak yetkilendirilece ini düzenlemektedir. HSK da bir yerde bulunan asliye ceza dairelerinin say,s,n, esas almak suretiyle 864 say,l, karar, uyar,nca bu belirlemeyi yapm, t,r. Bu nedenle SerPKöda düzenlenen suçlar bak,m,ndan, suçun i lendi i yeri esas almak suretiyle HSKön, n 864 say,l, karar, uyar,nca belirlenecek asliye ceza dairesinin yetkili oldu unu kabul etmek gerekecektir.

¹¹⁸ CENTEL/ZAFER, s. 605. Yarg,tay Büyük Genel Kurulunun 30/01/2019 tarih ve 1 say,l, karar, ile Be inci Ceza Dairesi yarg, yeri belirlemeleri ve dava nakli ile görevlendirilmi tir. www.yarg,tay.gov.tr (e.t. 18/02/2019). Ayr,ca bkz. 2797 say,l, Yarg,tay Kanunu m. 14.

¹¹⁹ <http://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/dbabc2df-2ced-4cbb-8ec5-ad0add38ca1e.pdf>(e.t. 10.12.2018). Di er yarg, çevrelerinde bulunan bölge adliye mahkemelerinin görevli ceza daireleri için bkz. www.hsk.gov.tr

¹²⁰ Yarg,tay Büyük Genel Kurulunun 30/01/2019 tarih ve 1 say,l, karar,, s. 43.

KAYNAKÇA

- AKSOY, Ezgi Avc,o lu, Borsa stanbul, in: dare Hukuku Aç,s,ndan Sermaye Piyasas,, (Ed. Meltem Kutlu GÜRSEL), Seçkin Yay,nc,l,k, ubat 2016.
- AKSOY, Zeki, çeriden Ö renenlerin Ticareti Suçu, Seçkin Yay,nc,l,k, Ankara 2018.
- AKTA , Murat, Sermaye Piyasas, Kanunu Bak,m,ndan Piyasa Doland,r,c,l, , (Manipülasyon) Düzenlemesi, Uyu mazl,k Mahkemesi Dergisi, Y. 5, S. 10, (1-41), Aral,k 2017.
- ARTUK, Mehmet Emin/ GÖKCEN, Ahmet/ AL AH N, M. Emin/ ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Bask., Adalet Yay,nevi: Ankara 2018.
- A KIN, U ur, Sermaye Piyasas,nda Bilgi Bazl, Piyasa Doland,r,c,l, , Suçu, MÜHF-HAD, C. 24, S. 2, Aral,k 2018.
- BA AR, Cemal, dare Hukuku Aç,s,ndan Yeni Sermaye Piyasas, Kanununun De erlendirilmesi, in: dare Hukuku Aç,s,ndan Sermaye Piyasas, (Ed. Meltem Kutlu GÜRSEL), Seçkin Yay,nc,l,k, ubat 2016.
- BAYINDIR, Sinan, Sermaye Piyasas, Kanununun 49. Maddesinde Yer Alan Yaz,l, Ba vuru art,n,n Hukuki Mahiyetine Ve Sonuçlar,na li kin Bir De erlendirme, Türkiye Barolar Birli i Dergisi, 2011, C. 93.
- BAYINDIR, Sinan, Türk Sermaye Piyasas, Hukukunda Manipülasyon Suçu, (Manipülasyon), Beta Yay,nlar,, Nisan 2011.
- B LEN, Mesut, Konya Selçuk Ün v. SBE, Yay,m lanmam, Doktora Tezi, Konya 2012.
- BUDAK, Alparıslan, Türkiye Sermaye Piyasas, 2011, Türkiye Sermaye Piyasas, Arac, Kurulu lar, Birli i Yay,nlar, No:62, May,s 2012.
- CENTEL, Nur/ ZAFER, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Bas., Beta Yay,nc,l,k, stanbul 2018.
- CHUN, Kyung- Hoon, Investor Protection in Korean Capital Market through Disclosures and Litigation, Journal of Korean Law, Vol. 16.
- ÇET N, Nusret/ TÖREM , Ebru, Menkul K,ymet Borsalar,nda Al,m Sat,ma Arac,l,k Faaliyetleri Kapsam,nda Arac, Kurumlarla Yat,r,mc,lar Aras,ndaki li kinin Hukuki Niteli i, Gazi Ün v. Hukuk Fak. Dergisi, Haziran-Aral,k 2008, C. 12, Sa. 1-2, (Atilla Özer Arma an,).
- ÇET N, Nusret, 6362 Say,l, Kanun'da Yat,r,mc,lar,n Korunmas,, in: 6362 Say,l, Yeni Sermaye Piyasas, Kanunu I , nda Sermaye Piyasas, Hukuku Sempozyumu, (Ed. Korkut ÖZKORKUT), Haziran 2013.
- DURUSUN, Selman, 6362 Say,l, Sermaye Piyasas, Kanununun Suçlar ve Kabahatler Hakk,ndaki Yenilikleri Tebli i, 6362 Say,l, Sermaye Piyasas, Kanunu Sempozyumu, stanbul May,s 2013.
- DURUSUN, Selman, Bankac,l,k Düzenine Kar , lenen Suçlar, Seçkin Yay,nc,l,k: stanbul 2006.
- DURUSUN, Selman, Sermaye Piyasas,nda Gerçe e Ayk,r,l,ktan Do an Suçlar, On ki Levha Yay,nc,l,k, stanbul: 2010.
- DURUSUN, Selman, Yeni Bankac,l,k Kanununda Yer Alan Ceza Muhakemesi ve nfaz Hükümleri, Ceza Hukuku Dergisi, Y,l:2, S: 4, Ankara 2007.
- DÜLGER, Murat Volkan, Bili im Suçlar, ve nternet leti im Hukuku, Eylül 2018, 7. Bask., Seçkin Yay,nc,l,k.
- EGE, lhan/ EGE, Önder, Sermaye Piyasas,nda Yat,r,mc,n,n Korunmas,, Kas,m 2017, Seçkin Yay,nc,l,k.
- ERMAN, Sahir, irketler Ceza Hukuku, (Ticari Ceza Hukuku VII), stanbul 1983.
- EV K, Ali Hakan, Sermaye Piyasas, Araçlar,n,n De erini Etkileyebilecek Aldat,c, Hareketler Yapma (Manipülasyon) Suçlar,, Seçkin Yay,nc,l,k, Ekim 2004.
- EV K, Vesile Sonay/ EV K, Hakan, *öKovu turma Ko ulu Olarak Yaz,l, Ba vuru Ve Ele tirisiö*, in: Av. ükrü Alpaslan Arma an,, stanbul: Can Matbaac,l,k 2007.
- FOX, Merritt/ GLOSTEN, Lawrence R./RAUTERBERG, Gabriel V., Stock Market Manipulation and Its Regulation, Yale Journal on Regulation, Vol. 35, (67) 2018.
- GÖKCEN, Ahmet/ BALCI, Murat/AL AH N, Mehmet Emin/ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Bask., Ankara 2018, Adalet Yay,nc,l,k.
- GÖKCEN, Ahmet/ BALCI, Murat, Doland,r,c,l,k Suçu (m. 157-159), in: Malvarl, ,na Kar , Suçlar, Adalet Yay,nc,l,k, Ankara 2018.
- GÖKCEN, Ahmet/ BALCI, Murat/ AL AH N/ Mehmet Emin/ ÇAKIR, Kerim, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yay,nc,l,k: 3. Bask., Ankara 2018
- GÜNDO DU, Aysel: Sermaye Piyasas, Hukuku, Kavram-Uygulama-Yap,, Seçkin Yay,nc,l,k, Güncellenmi 3. Bask., Ankara Eylül 2018.
- KIRCA, smail, Hukuki Yönüyle Borsa Opsiyon lemleri, Banka ve Ticaret Hukuku Ara tırma Enstitüsü, Ankara 2000.
- KUNTER, Nurullah /YEN SEY, Feridun/NUHO LU, Ay e, Muhakeme Hukuku Dal, Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 17. Bas., stanbul 2009.
- L N, C. W. Tom, The New Market Manipulation, Emory Law Journal, Vol. 66: 1253, 2017.
- MEM , Tekin/ TURAN, Gökçen, Sermaye Piyasas, Hukuku, 3. Bask., ubat 2017, Seçkin Yay,nc,l,k.
- ÖZGEN, Eralp, Sermaye Piyasas, Kanununun 49. maddesi ile Sermaye Piyasas, Kuruluna Tan,nan Ba vurma Yetkisinin Talep ve ikâyet Kavramlar, Sermaye Piyasas, Suçlar,nda Yaz,l, Ba vuru art, ve Görevli ve Yetkili Mahkeme

- Bak,m,ndan De erlendirilmesi Cumhuriyet Savc,lar,n,n Bu Konudaki Takdir Yetkisi, SPK Yay., Ankara 1998.
- ÖZGER, Emine Barut, Sermaye Piyasas, Kanununda Manipülasyon Suçu, Nisan 2017, Adalet Yay,nevi.
- ÖZTÜRK, Bahri/ TEZCAN, Durmu / ERDEM, M. Ruhan / GEZER, Özge S,rma/ KIRIT, Yasemin/ ÖZAYDIN, Özdem/ AKCAN, Esra Alan/TÜTÜNCÜ, Efser Erden, Nazari ve Uygulamal, Ceza Muhakemesi Hukuku, 11. Bask., Seçkin Yay,nc,l,k, Ankara 2017
- SADAK, Murat, Sermaye Piyasas, Hukukunda Örtülü Kazanç Aktar,m, Suçu, Legal Yay,nc,l,k, stanbul 2016.
- SA LAM, Serkan, Sermaye Piyasas, Hukuku ve Piyasa Doland,r,c,l, , Suçu, stanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yay,mılanmam, Yüksek Lisans Tezi, stanbul 2018.
- SAK N, Sinan, öSermaye Piyasas,nda Manipülasyon Suçuö, International Journal Of Legal Progress, C. 2, Y. 2016, S. 1.
- SEY DO LU, Halil, Ekonomik Terimler Sözlü ü, Güzem: Can Yay,nlar,, Haziran 2002.
- SUMER, Ay e, Türk Sermaye Piyasas, Hukuku ve Seçilmi Mevzuat, Alfa yay,nlar,, stanbul 1998.
- AH N, Cumhur, Ceza Muhakemesi Hukuku I, Ankara: 2018, 9. Bask., Seçkin Yay,nc,l,k.
- TAN, Turgut, Ekonomik Kamu Hukuku Dersleri, Ankara: Türkiye ve Orta Do u Amme daresi Enstitüsü, 1984.
- TOROSLU, Nevzat/ FEYZ O LU, Metin, Ceza Muhakemesi Hukuku, Sava Yay,nevi, Ankara: Nisan 2015.
- ÜNAL, O uz Kür at, Arac, Kurumlar- Türk Ve Amerika Birle ik Devletleri Hukukunda Arac, Kurumlar, Ankara 1997.
- ÜNVER, Yener/ HAKER , Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bask., Adalet Yay,nc,l,k: Ankara 2018.
- YANLI, Veliye, Sermaye Piyasas, Hukuku Çerçevesinde Bilgiye Dayal, Manipülasyon Suçlar,, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 23, Y.2004.
- YEN DÜNYA, A. Caner/ CANPOLAT, Can, Sermaye Piyasas, Kanununda Düzenlenen Güveni Kötüye Kullanma Suçu (SPK m. 110/1-3), Bankac,l,k ve Finans Hukuku Dergisi, C. 3, S. 9, Y. 2014.
- YEN DÜNYA, Caner: Sermaye Piyasas, Kanununda Düzenlenen Suç ve Kabahatlere li kin Genel Prensipler, in: pek Yolu Canlan,yor: Türk-Çin Hukuk Zirvesi Konferans Bildiri Kitab,, Nisan 2013.
- YEN SEY, Feridun/NUHO LU, Ay e, Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Bask., Seçkin Yay,nc,l,k, 2018.
- YETK N, Erdi, Bankac,l,k ve Sermaye Piyasas, Suçlar,na li kin Muhakeme Kurallar,, Gazi Üniv. Huk. Fak. Derg., C. 19, Y. 2015, S.3.
- ZHANG, Zhong, Law and Finance: The Case of Stock Market Development in China, Boston College International& Comparative Law Rewiew, Vol. 39: 283, Y. 2016
- <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss337.pdf>
- https://www.tspb.org.tr/wp-content/uploads/2015/06/yillik__toplu_2011.pdf
- <https://karararama.yargitay.gov.tr>
- www.hsk.gov.tr
- www.kazanc,.com
- www.spk.gov.tr
- www.yarg,tay.gov.tr